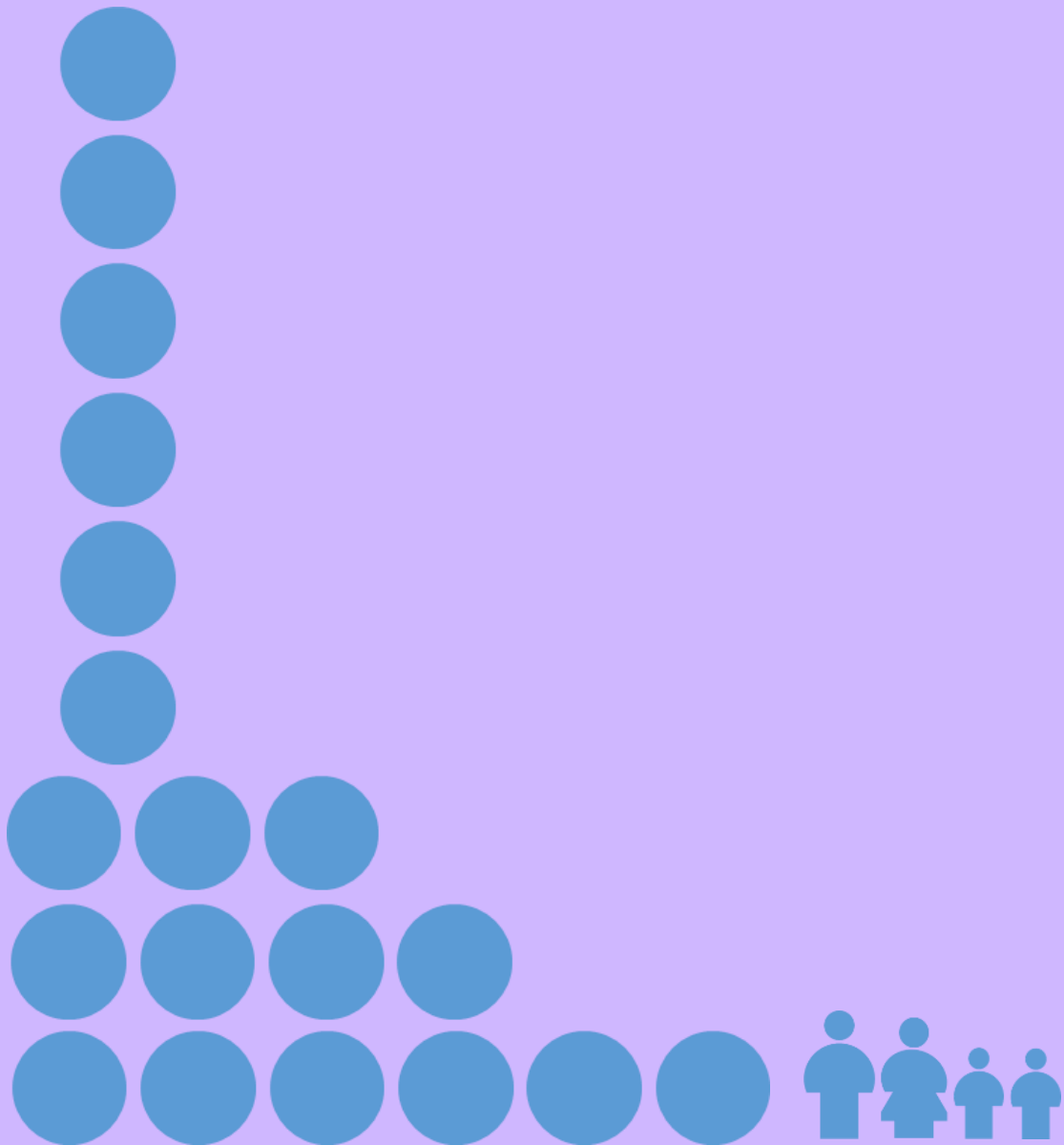

บทคัดย่อ

Abstracts

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2569

24 เมษายน 2569

โดย สมาคมนักประชากรไทย

บทความฉบับสมบูรณ์

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2569

24 เมษายน 2569

โรงแรมรอยัลริเวอร์ บางพลัด กรุงเทพฯ

จัดโดย

สมาคมประชากรไทย

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2569

24 เมษายน 2569

เมษายน 2569

คณะทำงานฝ่ายวิชาการ และบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา วาพัฒน์วงศ์	ประธาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี สันภูวรรณ	คณะทำงาน
นางสาวกัญญา อภิพรชัยสกุล	คณะทำงาน
นางสาวกัญญาพัชร สุทธิเกษม	คณะทำงาน
นายณนทวัชร์ แสงลออ	คณะทำงาน
นางสาววิภาพร จารุเรืองไพศาล	คณะทำงาน
นางสาวสุภรต์ จรัสสิทธิ์	คณะทำงาน
นางสาวกาญจนา เทียนลาย	คณะทำงานและเลขานุการ
นางสาวรีนา ต๊ะดี	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

สารบัญ

กลุ่มที่ 1 การเปลี่ยนแปลงทางประชากรและสังคม	1
รูปแบบครอบครัวที่เปลี่ยนไปในมุมมองของคนรุ่นใหม่ภายใต้บริบทพื้นที่ชายแดนใต้.....	2
นโยบายสาธารณะกับการสนับสนุนการมีและเลี้ยงดูบุตรของคู่รักคนเมืองที่มีการศึกษาสูง: มุมมองกระบวนการตัดสินใจของคู่รัก	4
การคาดการณ์ผู้บริโภคแบบ”แบ่งขั้ว”: เกิดน้อย – ตายช้า – โตมาเป็นโสด	6
The Digital Barricade: Understanding Gen Z’s Protest Emotions Across Three Developing Democracies in Asia	8
กลุ่มที่ 2 สุขภาวะของประชากรในบริบทความหลากหลาย	9
การถูกกีดกันแก๊งค์รังแก ปัญหาทางพฤติกรรมและความคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประเทศไทย	10
ความครอบคลุมของการรับวัคซีนป้องกันโรคหัด และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในเด็กข้ามชาติอายุ 2-6 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร	12
ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงาน ด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดระยอง	14
Shattered Lives: The Effects of War Displacement on Well-Being and Social Integration in Al-Gadarif City, Sudan, A Mixed-Methods Analysis.....	16
กลุ่มที่ 3 ประชากรกับอนามัยเจริญพันธุ์	17
The Influence of Social Media-Based Health Interventions on the Sexual and Reproductive Health of Young Burmese Adults Living in the Bangkok Metropolitan Region.....	18
การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร	19
ความเสี่ยงจากการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร่วม กับการติดเชื้อไวรัสเอดส์: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์อภิमान	21
Adolescent Sexual and Reproductive Health Outcomes Following Legalized Abortion in Nepal: A Comparison with the Global Experience.....	23

กลุ่มที่ 4 คุณภาพชีวิตประชากรระดับพื้นที่	24
ความเชื่อท้องถิ่นและพลวัตความไว้วางใจกับการตัดสินใจจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในบริบทสังคมวัฒนธรรมตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา	25
ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน: โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบริเวณจุดตัดทางรถไฟ กับถนนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม)	27
การรับรู้ความเสี่ยงและประสบการณ์ความเจ็บป่วยโรคโควิด-19 ของชุมชนมุสลิม พื้นที่ชานเมือง จังหวัดปัตตานี	29
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุ้มครองประเพณีภาคประชาชนของเครือข่ายเชิงพื้นที่	31
กลุ่มที่ 5 ประชากรกับสิ่งแวดล้อม	33
ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของสถานที่ทำงานในบริบทของเกษตรกรที่สัมพันธ์กับการป่วยด้วยโรคใช้รากสาดใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุม	34
เกินกว่าค่าตอบแทนและตำแหน่งงาน: บรรยากาศในที่ทำงานกับการย้ายงาน ช่วงต้นอาชีพภายใต้ความไม่สมมาตรของข้อมูล	36
The Hidden Cost of Air Pollution Attributed to Health in Thailand	38
พลวัตภูมิอากาศและโรคไข้มาลาเรีย: การวิเคราะห์ช่วงเวลาหน่วงเพื่อการเฝ้าระวัง สุขภาพประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน	39
กลุ่มที่ 6 ประชากรกับสุขภาพ	41
ธรรมาภิบาลข้อมูลกับการบูรณาการบริการทางสังคมและสุขภาพตามหลักการบริการที่ครอบคลุม (Universal Health Coverage): กรณีศึกษาแพลตฟอร์ม “เติมเต็ม”	42
การประมาณค่าความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มาจากผลกระทบการยกเลิกนโยบายห้ามนำเข้า และจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย ระหว่างปี 2568 – 2578	44
การเข้ารับบริการตรวจสุขภาพประจำปีของประชากรไทยและปัจจัยกำหนดในปี 2562 และ 2566	46
เส้นทางของผู้ดูแลในครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อรังระยะยาว	48

กลุ่มที่ 7 ประชากรสูงวัย และประชากรกลุ่มเฉพาะ	50
Uncertainty-Aware Bayesian Estimation of the Population Size of Males Who Have Sex With Men (MSM) in the Philippines	51
Heteronormative Positioning of Female Same-sex Intercourse: A Thematic Analysis	52
Nowcasting Economic and Health Pressures on Indonesia's Aging Population: A High-Frequency Big Data Approach	53
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าไม่ถึงบริการทางด้านสุขภาพจากภาครัฐของผู้สูงอายุ	54
กลุ่มที่ 8 แรงงานกับการย้ายถิ่น	56
การใช้ทุนดิจิทัลของครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังแรงงานไทยย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ	57
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับทักษะของแรงงานไทย	59
Settlement Intentions of Second-Generation Migrants from Myanmar in Thailand	61
จังหวะของการมีบุตรและแนวทางการสร้างครอบครัวภายใต้ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง: กรณีศึกษาประชากรที่มีภูมิลำเนาเป็นแรงงานข้ามชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	62
สมาคมนักประชากรไทย	64
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการอ่านและให้ข้อเสนอแนะผลงานวิจัยในเอกสารประกอบการประชุม	67

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2569

หลักการและวัตถุประสงค์

นับเป็นเวลาห้าทศวรรษแล้ว ที่วิชาการด้านประชากรศาสตร์ในประเทศไทยได้ก้าวรุดหน้าไปอย่างมาก และรวดเร็ว การศึกษาค้นคว้าวิจัยทางประชากรศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประชากรจำนวนมาก ได้ส่งผลต่อการกำหนด นโยบายและแนวทางปฏิบัติ สำหรับการปรับแก้ปัญหาประชากรของประเทศในหลายๆ ด้าน และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ประชากรของประเทศจำนวนหนึ่งยังช่วยเสริมความรู้ทางประชากรให้กว้างขวาง ทำให้เกิดความเข้าใจประชากรศาสตร์ที่ ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเข้าใจถึงความเกี่ยวเนื่องของประชากรศาสตร์กับสาขาวิชาอื่นๆ การเรียนการสอนในวิชา ประชากรศาสตร์ก็ได้รับความ สนใจจากทุกระดับการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาซึ่งยังผลให้เกิดความใฝ่รู้ และ กระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละปีจะมีรายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานภาคินิพนธ์และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์ปรากฏอย่างมากมาย

สมาคมนักประชากรไทยเล็งเห็นว่า การศึกษาวิจัยทางประชากรศาสตร์ซึ่งดำเนินไปอย่างกว้างขวางนี้ น่าจะได้รับ การหล่อหลอมรวมกันเพื่อสร้างสถานภาพความรู้ให้แก่นักวิชาการด้านประชากรศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไป อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์มากที่สุด ในฐานะที่เป็นจุดรวมของผู้ร่วมวิชาชีพ ซึ่งมีบทบาทในเรื่องนี้โดยตรง สมาคมนัก ประชากรไทยจึงได้จัดการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ ครั้งแรกเมื่อวันที่ 26-27 พฤศจิกายน 2530 และจัด ต่อเนื่องประจำทุกปีติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะให้การประชุมวิชาการแห่งชาตินี้ เป็นจุดรวม ของผู้ร่วมวิชาชีพประชากรศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสทราบสถานภาพของความรู้ และร่วมแลกเปลี่ยน ความเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรของประเทศ

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติทุกครั้งที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จอย่างมาก และผู้ร่วมวิชาชีพได้แสดง ความปรารถนาตรงกันเป็นเอกฉันท์ว่าการประชุมวิชาการในลักษณะเช่นนี้ควรจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง

วันที่และรูปแบบการจัดประชุม

วันศุกร์ที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2569 โรงแรมรอยัลริเวอร์ บางพลัด กรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการ

จัดดำเนินการในรูปแบบของการประชุมแบบออนไลน์ ประกอบด้วยปาฐกถาพิเศษ การเสวนา การเสนอผลงานวิชาการ และผลงานวิจัย การวิพากษ์ วิจารณ์ การอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

หัวข้อการประชุมวิชาการ

- 1) การเปลี่ยนแปลงทางประชากรและสังคม
- 2) สุขภาวะของประชากรในบริบทความหลากหลาย
- 3) ประชากรกับอนามัยเจริญพันธุ์
- 4) คุณภาพชีวิตประชากรระดับพื้นที่
- 5) ประชากรกับสิ่งแวดล้อม
- 6) ประชากรกับสุขภาพ
- 7) ประชากรสูงวัย และประชากรกลุ่มเฉพาะ
- 8) แรงงานกับการย้ายถิ่น

กำหนดการ

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2569

วันศุกร์ที่ 24 เมษายน 2569 ณ ห้องภาณุรังสี โรงแรมรอยัลริเวอร์ บางพลัด กรุงเทพฯ

เวลา	รายการ
8.30 – 9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00 – 9.10 น.	พิธีเปิด โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์ นายกสมาคมนักประชากรไทย
9.10 – 10.15 น.	ปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ หัวข้อ “พลิกวิกฤตประชากรหดตัว สู่ออกาสเชิงนโยบาย” โดย นายตฤชา พิษยนันท์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ดำเนินรายการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาธาร โอษฐ์ิศ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10.15 – 10.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.30 – 12.00 น.	เสวนาวิชาการ หัวข้อ “ทิศทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของไทย ภายใต้ภาวะประชากรที่หดตัวและสังคมสูงอายุที่เพิ่มขึ้น” <ul style="list-style-type: none">✧ คุณวรวรรณ พลิกคามิน รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ✧ ดร.นายแพทย์บุญฤทธิ สุธรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข✧ คุณไพบูลย์ นาคเจือ ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์และเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์✧ คุณสิริลักษณ์ เชียงว่อง หัวหน้าสำนักงานกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ประจำประเทศไทย ผู้นำการเสวนาวิชาการ: รองศาสตราจารย์ ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา	รายการ
13.00 - 14.15 น.	<p>หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงทางประชากรและสังคม” (ณ ห้องประชุมภาณุรังษี เอ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบครอบครัวที่เปลี่ยนไปในมุมมองของคนรุ่นใหม่ภายใต้บริบทพื้นที่ชายแดนใต้ (คุณอามีน สาเมาะ) 2. นโยบายสาธารณะกับการสนับสนุนการมีและเลี้ยงดูบุตรของคู่รักคนเมืองที่มีการศึกษาสูง: มุมมองกระบวนการตัดสินใจของคู่รัก (คุณอาทิตยา ปานทอง) 3. การคาดการณ์ผู้บริโภคนั้น “แบ่งขั้ว”: เกิดน้อย – ตายช้า – โตมาเป็นโสด (ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ธีรวัช เจนวัชรรักษ์) 4. The Digital Barricade: Understanding Gen Z’s Protest Emotions Across Three Developing Democracies in Asia (Dr. Romi Bhakti Hartarto) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: รองศาสตราจารย์ ดร.จงจิตต์ ฤทธิรงค์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: อาจารย์ ดร.อรวรรณ ประสิทธิ์ศิริมล วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
	<p>หัวข้อ “สุขภาพของประชากรในบริบทความหลากหลาย” (ณ ห้องประชุมภาณุรังษี บี)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การถูกกลั่นแกล้งรังแก ปัญหาทางพฤติกรรมและความคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประเทศไทย (คุณสุพรรณษา วิชัยรัตน์กุล) 2. ความครอบคลุมของการรับวัคซีนป้องกันโรคหัด และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเด็กข้ามชาติอายุ 2 - 6 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร (คุณอินทอร รัชตเศรษฐกุล) 3. ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดระยอง (ร้อยเอกจักรพันธ์ จุลมุลี) 4. Shattered Lives: The Effects of War Displacement on Well-Being and Social Integration in Al-Gadarif City, Sudan, A Mixed-Methods Analysis (Ms. Suha Gafar Mohamedkhair Ibrahim) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาภรณ์ บัวทอง คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาธาร โอบอธิต วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>

เวลา	รายการ
	<p>หัวข้อ “ประชากรกับอนามัยเจริญพันธุ์” (ณ ห้องประชุมภาณุรังษี ซี)</p> <ol style="list-style-type: none"> The influence of social media-based health interventions on the sexual and reproductive health of young Burmese adults living in the Bangkok metropolitan region (Mr. Aung Pyae Phyo Oo) การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (คุณสรวิศ อมตเวทย์) ความเสี่ยงจากการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร่วมกับการติดเชื้อไวรัสเอดส์ : การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์ห่อภิมาณ (คุณโยชิตา รุติวัฒนา) Adolescent sexual and reproductive health outcomes following legalized abortion in Nepal: A comparison with the global experience (Mr. Myo Hlaing Win) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: อาจารย์ ดร.จุฑาภรณ์ อัมระपाल วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิตา พึ่งสำราญ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
	<p>หัวข้อ “คุณภาพชีวิตประชากรระดับพื้นที่” (ณ ห้องประชุมบุษบงกช บี)</p> <ol style="list-style-type: none"> ความเชื่อท้องถิ่นและพลวัตความไว้วางใจกับการตัดสินใจจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานในบริบทสังคมวัฒนธรรม ตำบลกรงปินัง อำเภอกงปินัง จังหวัดยะลา (คุณดาเนี่ยล อีซอ) ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน: โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบริเวณจุดตัดทางรถไฟกับถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม) (คุณวิรินดา สิริสุวรรณ) การรับรู้ความเสี่ยงและประสบการณ์ความเจ็บป่วยโรคโควิด-19 ของชุมชนมุสลิมพื้นที่ชานเมือง จังหวัดปัตตานี (คุณปาฐณะ ต້องหุ้ย) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของเครือข่ายเชิงพื้นที่ (อาจารย์ ดร.สร้อยบุญ ทรายทอง) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: รองศาสตราจารย์ ดร.รัตติยา ภูละออ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: อาจารย์ ดร.บุรเทพ โชคธนานุกูล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
14.15 – 14.30 น.	รับประทานอาหารว่าง

เวลา	รายการ
14.30 – 15.45 น.	<p>หัวข้อ “ประชากรกับสิ่งแวดล้อม” (ณ ห้องประชุมภาณุรังษี เอ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของสถานที่ทำงานในบริบทของเกษตรกรที่สัมพันธ์กับการป่วยด้วยโรคใช้รากสาดใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุม (<i>คุณตรีทิพย์ สารลัคน์</i>) 2. เกินกว่าค่าตอบแทนและตำแหน่งงาน: บรรยากาศในที่ทำงานและการเคลื่อนย้ายงานของแรงงานรุ่นใหม่ภายใต้ภาวะความไม่สมมาตรของข้อมูล (<i>คุณญาณเศรษฐ์ ชัยชูนาวิร์</i>) 3. The hidden cost of air pollution attributed to health in Thailand (<i>ดร.ณัฐวุฒิ คงลำพันธ์</i>) 4. พลวัตภูมิอากาศและโรคไข้มาลาเลีย: การวิเคราะห์ช่วงเวลาหน่วงเพื่อการเฝ้าระวังสุขภาพประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน (<i>คุณกชกร กองไธสง</i>) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: รองศาสตราจารย์ ดร.อัลญาน์ สมุทฺ์เสนีโต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: อาจารย์ ดร.นพวรรณ พจนพิศุทธิพงศ์ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
	<p>หัวข้อ “ประชากรกับสุขภาพ” (ณ ห้องประชุมภาณุรังษี บี)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ธรรมชาติของข้อมูลกับการบูรณาการบริการทางสังคมและสุขภาพตามหลักการบริการที่ครอบคลุม (Universal Health Coverage): กรณีศึกษาแพลตฟอร์ม “เติมเต็ม” (<i>คุณธนาคม วงษ์บุญธรรม</i>) 2. การประมาณค่าความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มาจากผลกระทบการยกเลิกนโยบายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย (<i>คุณอรณิชา หนูนา</i>) 3. การเข้ารับบริการตรวจสุขภาพประจำปีของประชากรไทยและปัจจัยกำหนดในปี พ.ศ. 2562 และ 2566 (<i>คุณรุ่งทิพย์ เลิศนิต์คน</i>) 4. เส้นทางของผู้ดูแลในครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อรังระยะยาว (<i>คุณอดิเรก เร่งมานะวงษ์</i>) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: คุณอุดมลักษณ์ ราชสมบัติ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม นันทมวงคชัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล</p>

เวลา	รายการ
	<p>หัวข้อ “ประชากรสูงวัย และประชากรกลุ่มเฉพาะ” (ณ ห้องประชุมภาณุรังษี ซี)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uncertainty-aware Bayesian estimation of the population size of males who have sex with men (MSM) in the Philippines (<i>Mr. Joseph S. Martinez</i>) 2. Heteronormative positioning of female same-sex intimacy: A thematic analysis (<i>Mr. Htein Lin Aung</i>) 3. การพยากรณ์สภาวะปัจจุบันของแรงกดดันทางเศรษฐกิจและสุขภาพต่อประชากรสูงวัยในอินโดนีเซีย: แนวทางการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ความถี่สูง (<i>Mr. Marcella Alifia Kuswana Putri</i>) 4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพจากภาครัฐของผู้สูงอายุ (<i>คุณปราชญา ศรีธธา</i>) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: อาจารย์ ดร.พัทธพล ยุกตะทัต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทพร สุนทรมาน วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
	<p>หัวข้อ “แรงงานกับการย้ายถิ่น” (ณ ห้องประชุมบุษบกข บี)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้ทุนดิจิทัลของครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังแรงงานไทยย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ (<i>ดร.ณัฐวรรธ อุไรอำไพ</i>) 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับทักษะของแรงงานไทย (<i>คุณปัทมพร แยมสำรวล</i>) 3. Settlement Intentions of Second-Generation Migrants from Myanmar in Thailand (<i>Miss Pyone Thidar Aung</i>) 4. จังหวะของการเจริญพันธุ์และแนวทางการสร้างครอบครัวของแรงงานข้ามชาติรุ่นที่สองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มอญ เมียนมา และลาว (<i>คุณกฤตกรณ์ วุฒิยาคม</i>) <p>ผู้ดำเนินรายการและตัดสินบทความ: อาจารย์ ดร.ขวัญชนก ใจซื่อกุล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>ผู้วิพากษ์และตัดสินบทความ: ศาสตราจารย์ ดร.ดุขมู อายวัฒน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p>
15.45 – 16.30 น.	<p>ประชุมสามัญประจำปีของสมาคม</p> <p>พิธีมอบรางวัลผู้นำเสนอผลงานดีเด่น</p>
16.30 – 16.45 น.	<p>ปิดการประชุม</p> <p>โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์ นายกสมาคมนักประชากรไทย</p>

พิธีกรดำเนินรายการตลอดงาน: คุณสลักจิต ชื่นชม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 1 การเปลี่ยนแปลงทางประชากรและสังคม

4 บทความ

- รูปแบบครอบครัวที่เปลี่ยนไปในมุมมองของคนรุ่นใหม่ภายใต้บริบทพื้นที่ชายแดนใต้
- นโยบายสาธารณะกับการสนับสนุนการมีและเลี้ยงดูบุตรของคู่รักคนเมืองที่มีการศึกษาสูง: มุมมองกระบวนการตัดสินใจของคู่รัก
- การคาดการณ์ผู้บริโภคแบบ”แบ่งขั้ว”: เกิดน้อย – ตายช้า – โตมาเป็นโสด
- The Digital Barricade: Understanding Gen Z’s Protest Emotions Across Three Developing Democracies in Asia

รูปแบบครอบครัวที่เปลี่ยนไปในมุมมองของคนรุ่นใหม่ภายใต้บริบทพื้นที่ ชายแดนใต้

อาหมีน สาเมาะ* และ ศราวัลย์ หงทอง*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบครอบครัวที่เปลี่ยนไปในมุมมองของคนรุ่นใหม่ภายใต้บริบทพื้นที่ชายแดนใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) จำนวน 9 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงจากศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่มีสถานภาพสมรส ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันประมาณ 3-5 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบครอบครัวของคนรุ่นใหม่กำลังเปลี่ยนผ่านสู่ “ครอบครัวเดี่ยวที่เชื่อมโยง” (modified nuclear family) เพื่อสร้างพื้นที่แห่งการตัดสินใจอย่างอิสระ และลดความกดดันจากช่องว่างระหว่างวัย โดยมีการปรับเปลี่ยนมุมมองใน 3 ประเด็นหลักได้แก่ 1) การให้ความสำคัญกับคุณภาพการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าจำนวน (quality over quantity) โดยตีความหลัก “ริสกี” ควบคู่กับเหตุผลทางเศรษฐกิจ 2) การบูรณาการหลักศาสนาเข้ากับวิถีสมัยใหม่ ผ่านการใช้ “หลักชุรอ” (Shura) เพื่อสร้างความเท่าเทียมในบ้าน และ 3) การใช้นวัตกรรมทางสังคมและเทคโนโลยีเพื่อรักษาหน้าที่กตัญญูข้ามพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านนี้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบในมิติของสภาวะ “วิกฤตคนกลาง” (sandwich generation) ที่ต้องแบกรับภาระทางเศรษฐกิจและจิตใจอย่างหนักหน่วง เกิดภาวะความรู้สึกผิดสะสม (Internalized Guilt) จากการไม่ได้ปรนนิบัติบุพการีในเชิงพื้นที่ และพบปัญหาช่องว่างทางดิจิทัลที่ทำให้ความอบอุ่นทางกายภาพลดลง ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานประกอบการกำหนดนโยบายด้านสวัสดิการสังคม และการวางแนวทางสนับสนุนสภาวะครอบครัวรุ่นใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของพื้นที่ชายแดนใต้ต่อไป

คำสำคัญ: ครอบครัวมุสลิมรุ่นใหม่, พื้นที่ชายแดนใต้, ครอบครัวเดี่ยว, หลักชุรอ, ริสกี

* นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Shifting Family Dynamics: Perspectives of the New Generation in the Socio-Cultural Context of the Southern Border Provinces

Abstract

This study aims to investigate the changing family patterns from the perspective of the new generation within the context of the Southern Border Provinces. A qualitative research methodology was employed, with data collected through semi-structured in-depth interviews with nine key informant families. These families were purposively selected from Prince of Songkla University, Pattani Campus alumni who have been married and living together for approximately 3–5 years and reside in Pattani Province. The findings reveal that family patterns among the new generation are transitioning toward a “modified nuclear family” to establish autonomous decision-making spaces and reduce pressures stemming from the generation gap. This transition involves a shift in perspectives across three primary dimensions: 1) prioritizing the quality of child-rearing over quantity (quality over quantity) by reinterpreting the concept of “Rizq” (divine providence) alongside economic rationality; 2) integrating religious principles into modern lifestyles through the application of “Shura” (consultation) to foster domestic equality; and 3) utilizing social innovation and technology to maintain filial duties across distances. However, this transition has incurred negative impacts, specifically the emergence of the “sandwich generation” crisis, where individuals bear heavy economic and psychological burdens. This has led to a state of internalized guilt due to the inability to provide physical, on-site care for elderly parents, compounded by a digital gap that diminishes the sense of physical warmth and presence. These findings serve as a fundamental basis for formulating social welfare policies and developing guidelines to support the well-being of modern families in a manner consistent with the unique socio-cultural context of the Southern Border Provinces.

Keywords: modern muslim family, southern border provinces, nuclear family, Shura, Rizq

นโยบายสาธารณะกับการสนับสนุนการมีและเลี้ยงดูบุตรของคู่รักคนเมืองที่มี การศึกษาสูง: มุมมองกระบวนการตัดสินใจของคู่รัก

อาทิตยา ปานทอง¹

บทคัดย่อ

ภาวะอัตราเกิดต่ำอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย มักถูกอธิบายในฐานะผลของการเลื่อนการมีบุตรหรือการเปลี่ยนแปลงค่านิยมด้านครอบครัวของปัจเจก อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้เสนอว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวควรถูกทำความเข้าใจในฐานะผลของเงื่อนไขเชิงโครงสร้างและรูปแบบการกำกับความเสี่ยงของรัฐ มากกว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรมเพียงลำพัง

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกคู่รักคนเมืองที่มีการศึกษาสูง อายุระหว่าง 25–39 ปี จำนวน 5 คู่ ซึ่งมีความตั้งใจจะมีบุตรในอนาคต แต่ยังไม่เริ่มมีบุตร เพื่อวิเคราะห์หลักเกณฑ์ที่กำหนดจังหวะเวลาในการตัดสินใจมีบุตร

ผลการศึกษาพบว่า ความไม่มั่นคงของอาชีพ ความสามารถในการคาดการณ์รายได้ ความตึงเครียดระหว่างการทำงานกับการเลี้ยงดูบุตร และความไม่แน่นอนของระบบสวัสดิการ ล้วนทำให้การมีบุตรถูกมองเป็นความเสี่ยงระยะยาวที่ครัวเรือนต้องรับผิดชอบเองเป็นหลัก

ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว ความไว้วางใจเชิงสถาบันทำหน้าที่เป็นกลไกตัวกลางสำคัญ เมื่อความต่อเนื่องเชิงนโยบายและความสามารถของรัฐในการแบ่งปันความเสี่ยงถูกตั้งคำถาม การเลื่อนการมีบุตรจึงกลายเป็นยุทธศาสตร์ของครัวเรือนเมือง

ในเชิงประชากรศาสตร์ การเลื่อนการมีบุตรอย่างต่อเนื่องในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูงไม่ได้ส่งผลเพียงต่อจังหวะเวลาในการเกิด แต่ยังมีแนวโน้มทำให้จำนวนบุตรโดยรวมลดลง และนำไปสู่ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำของเมืองในระยะยาว

งานวิจัยนี้เสนอคำอธิบายภาวะอัตราเกิดต่ำในประเทศไทยใหม่ โดยเน้นบทบาทของเงื่อนไขเชิงโครงสร้าง การกำกับความเสี่ยงของรัฐ และความไว้วางใจเชิงสถาบันในการกำหนดพลวัตภาวะเจริญพันธุ์ร่วมสมัย

คำสำคัญ: ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำของเมือง, ความไม่แน่นอนเชิงโครงสร้าง, ความไว้วางใจเชิงสถาบัน, การตัดสินใจมีบุตร, การเลื่อนการมีบุตร

¹ นักศึกษาริทยูนิเวอร์ซิตี คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Public Policy, Institutional Support, and Childbearing Decision-Making under Structural Uncertainty among Highly Educated Urban Couples in Thailand

Abstract

Thailand has been experiencing a sustained decline in fertility, which is often explained as a result of delayed childbearing or changes in individual family values. This study, however, argues that the phenomenon should be understood as the outcome of structural conditions and the state's approach to risk governance, rather than solely as a consequence of cultural change.

This study adopts a qualitative research approach, using in-depth interviews with five highly educated urban couples aged 25–39 who intend to have children in the future but have not yet begun childbearing. The analysis focuses on the mechanisms shaping the timing of fertility decision-making.

The findings show that career instability, limited predictability of income, tensions between work and childcare responsibilities, and uncertainties in welfare systems lead couples to perceive childbearing as a long-term risk that must largely be borne at the household level.

Under these conditions, institutional trust functions as a key mediating mechanism. When policy continuity and the state's capacity to share risks are called into question, the postponement of childbearing becomes a strategic response for urban households.

From a demographic perspective, the continued postponement of childbearing among highly educated individuals affects not only the timing of births but also tends to reduce overall fertility levels, contributing to the emergence of an urban low-fertility regime in the long term.

This study therefore proposes a reframing of fertility decline in Thailand, shifting from an individual behavioral perspective to a structural demographic approach, emphasizing the roles of structural conditions, risk governance, and institutional trust in shaping contemporary fertility dynamics.

Keywords: urban low fertility, structural uncertainty, institutional trust, fertility decision-making, fertility postponement

การคาดการณ์ผู้บริโภคนโยบาย”แบ่งขั้ว”: เกิดน้อย – ตายช้า – โตมาเป็นโสด

ธีรวัช เจนวชิรรัชย์

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การคาดการณ์ผู้บริโภคนโยบาย”แบ่งขั้ว”: เกิดน้อย - ตายช้า – โตมาเป็นโสด ศึกษาแนวคิด “สังคมแบ่งขั้ว” (polarized society) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ประชากรในสังคมมีพฤติกรรมและการใช้ชีวิตที่กระจายตัวออกจากความเป็นกลางเข้าหาขั้วใดขั้วหนึ่งมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความมั่งคั่ง วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ อัตราเกิด การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ และการขยายตัวของครอบครัวแบบตัวคนเดียว เพื่อคาดการณ์ผลกระทบที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงขั้วในทางธุรกิจและการตลาด ระเบียบวิธีวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method) ผ่านการวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) และข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlations)

ผลการวิจัย พบว่า (1) อัตราเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศ ในระดับความแข็งแกร่งปานกลาง ($r = -0.430$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.000$ กล่าวคือกลุ่มประเทศรายได้สูงมีอัตราเกิดต่ำกว่ากลุ่มรายได้ต่ำถึง 3.35 เท่า ส่งผลให้ตลาดแบ่งขั้วชัดเจนระหว่างฝั่ง Low-End ที่เน้นราคาและปริมาณ กับฝั่ง high-end ที่เน้นคุณภาพและประสบการณ์ (2) การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ประชากรโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสอง (aged society) ซึ่งสร้างโอกาสให้กลุ่มผู้บริโภคนโยบายและผู้ดูแล”เติบโตขึ้นเป็นเงาตามตัว (3) การเพิ่มขึ้นของครอบครัวตัวคนเดียว และแนวโน้มการไม่มีบุตร (childless trend) ที่สูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคนโยบายที่ใช้จ่ายเพื่อความสุขส่วนตัวชัดเจนขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคนโยบายที่ใช้จ่ายเพื่อบุตรมีขนาดเล็กลง งานวิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้ประกอบการเร่งปรับตำแหน่งของสินค้าและตราสินค้า (positioning) ให้สอดคล้องกับการแบ่งขั้วของผู้บริโภคนโยบายเพื่อความอยู่รอดในอนาคต

คำสำคัญ: กลุ่มผู้บริโภคนโยบาย, แนวโน้มประชากร, สังคมแบ่งขั้ว, สังคมผู้สูงอายุ, อัตราเกิด

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักรัฐศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสารระดับโลก สถาบันการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กรุงเทพมหานคร

Consumer “Polarization” Prediction: Less Birth – Longer Life – Single Maturity

Abstract

This research, titled “Consumer ‘Polarization’ Prediction: Less Birth – Longer Life – Single Maturity,” explored the concept of a “Polarized Society,” a phenomenon where population behaviors and lifestyles diverged from the median toward opposite extremes, driven by technological advancements and wealth distribution. The objective of this study was to examine demographic trends in three primary areas: declining birth rates, the aging population, and the expansion of single-person households, in order to predict their impact on business and marketing polarization. The research methodology employed a mixed-method approach, utilizing document analysis of both qualitative and quantitative secondary data, alongside descriptive statistics and Pearson’s correlation coefficients (r).

The findings indicated that: (1) Birth rates have continuously declined, showing a statistically significant moderate negative correlation with national Gross Domestic Product (GDP) ($r = -0.430$, $p = 0.000$). Specifically, high-income countries exhibited birth rates 3.35 times lower than low-income groups, resulting in a distinct market polarization between the Low-End segment, which emphasized price and volume, and the High-End segment, which focused on quality and experience. (2) The increase in the elderly population signified that the global society is transitioning into an “Aged Society,” creating significant growth opportunities for both elderly consumers and the associated “caregiver” segment. (3) The rise of single-person households and the “Childless Trend” have led to an expansion of consumer segments spending on personal happiness, while segments spending on children are shrinking. Consequently, the research suggested that businesses must urgently adjust their product and brand positioning to align with this consumer polarization to ensure future survival.

keywords: consumer segments, demographic trends, polarized society, aging society, birth rate

The Digital Barricade: Understanding Gen Z's Protest Emotions Across Three Developing Democracies in Asia

Mohamed Baillor Jalloh*, Romi Bhakti Hartarto†

and Nindy Aksari Bulan‡

Abstract

In Bangladesh, Indonesia, and Nepal, protests by digital citizens have surged dramatically in recent years. This study analyzes the emotions expressed in 1,250 YouTube comments posted on four major news channels, applying sentiment analysis. The results show that positive sentiment dominates in Bangladesh and Nepal, accounting for 56.76% and 52.27% of the discourse, respectively. In contrast, Indonesia exhibits a different pattern with 64.18% of the discourse being negative in sentiment. Across all three countries, protesters' emotions emerge from a blend of frustration and hope. Expressions such as hope, justice, freedom, and pride signal moral ideals and collective solidarity, whereas corruption, violence, greed, and oppression elicit moral outrage toward those in power. These emotional dynamics suggest that digital protest spaces serve as both arenas for grieving shared injustices and mobilizing collective action. By extending sentiment analysis across multiple national contexts, this study contributes to the existing literature on digital activism and protest behavior, thereby expanding beyond single-country cases. Its practical relevance lies in offering insights for policymakers and civil society organizations seeking to understand digital-era public sentiment better. This work advances current debates by situating digital protest emotions within a comparative global framework, emphasizing the complex role young citizens play as both observers and drivers of political change.

Keywords: digital protest, sentiment analysis, Bangladesh, Nepal, Indonesia

* Undergraduate Student, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, DIY

† Senior Lecturer, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, DIY

‡ Undergraduate Student, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, DIY

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 2 สุขภาวะของประชากรในบริบทความ หลากหลาย

4 บทความ

- การถูกกลั่นแกล้งรังแก ปัญหาทางพฤติกรรมและความคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประเทศไทย
- ความครอบคลุมของการรับวัคซีนป้องกันโรคหัด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเด็กข้ามชาติอายุ 2 - 6 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร
- ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดระยอง
- Shattered Lives: The Effects of War Displacement on Well-Being and Social Integration in Al-Gadarif City, Sudan, A Mixed-Methods Analysis

การถูกลั่นแกล้งรังแก ปัญหาทางพฤติกรรมและความคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนหญิง มัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประเทศไทย

สุพรรณษา วิชัยรัตนกุล^{*}, สุคนธา ศิริ[†],
จิราลักษณ์ นนทารักษ์[‡] และนพพร ต้นดีรังสี[§]

บทคัดย่อ

การฆ่าตัวตายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลกและประเทศไทย โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความคิดฆ่าตัวตายถือเป็นสัญญาณเตือนสำคัญที่อาจนำไปสู่การพยายามฆ่าตัวตายและการเสียชีวิต หากไม่ได้รับการดูแลและป้องกันอย่างเหมาะสม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยด้านพฤติกรรม การถูกลั่นแกล้งหรือรังแกกัน และการประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire: SDQ) ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ด้วยรูปแบบการศึกษาแบบภาคตัดขวาง ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 273 คน จากนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 12-15 ปี สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified cluster sampling) เก็บข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นและแบบวัดความคิดฆ่าตัวตาย (PHQ-A) แบบประเมินพฤติกรรมถูกรังแกหรือถูกลั่นแกล้ง และแบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดฆ่าตัวตาย โดยใช้สถิติการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี (binary logistic regression) และแสดงขนาดความสัมพันธ์ในรูปแบบ adjusted odds ratio (aOR) และช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (95% CI) ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นใกล้เคียงกัน อาศัยอยู่กับบิดามารดามากที่สุด ร้อยละ 49.1 พฤติกรรมถูกรังแกหรือถูกลั่นแกล้งที่พบมากที่สุดคือ การถูกพูดหยาบคายหรือถูกล้อเลียน จนทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจหรือทุกข์ใจ ร้อยละ 57.6 มักถูกรังแกจากเพื่อนในห้องเรียน ร้อยละ 47.6 และมีการถูกรังแกทางโซเชียลมีเดียของทาง Instagram มากที่สุด ร้อยละ 12.1 ผลการประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมีปัญหา ร้อยละ 11.3 และพบความชุกของความคิดฆ่าตัวตาย ร้อยละ 28.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดฆ่าตัวตายของนักเรียน ได้แก่ การถูกรังแกหรือถูกลั่นแกล้งจากคนในครอบครัว (aOR = 11.16, 95% CI= 1.72-72.36), การมีคะแนนรวมพฤติกรรม SDQ ในระดับมีปัญหา (aOR =7.61, 95% CI= 2.53-22.92) ถูกพูดหยาบคายหรือถูกล้อเลียน จนทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจหรือทุกข์ใจ (aOR =3.39 , 95% CI= 1.46-7.85) และการมีรายได้ครอบครัวไม่เพียงพอเพียง (aOR =3.01, 95% CI=1.49-6.11)

ดังนั้น การบูรณาการมาตรการเฝ้าระวังพฤติกรรมถูกรังแกหรือถูกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน ด้วยการใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) เป็นเครื่องมือคัดกรองสุขภาพจิต ควบคู่กับการส่งเสริมทักษะการรับมือเมื่อถูกลั่นแกล้ง และการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว จะช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการเกิดความคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น

คำสำคัญ: ความคิดฆ่าตัวตาย, การถูกลั่นแกล้งรังแกกัน, จุดแข็งและจุดอ่อน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพศหญิง

* นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

† ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

‡ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

§ ผู้อำนวยการกองบริหารระบบบริการสุขภาพจิต กองบริหารระบบบริการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

Bullying, Behavioral Problems, and Suicidal Ideation among Female Lower Secondary School Students in a Province in Lower Northern Thailand

Abstract

Suicide is a major public health problem globally and in Thailand, particularly among children and adolescents, with an increasing trend in recent year. Suicidal ideation is an important warning sign that may lead to suicide attempts and death if appropriate prevention and intervention measures are not adequately implemented. This study aimed to investigate the prevalence of suicidal ideation and its associated factors, including bullying behaviors and Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) scores, among female lower secondary school students in a province in the lower northern region of Thailand. A cross-sectional study was conducted among 273 female students aged 12–15 years, selected using stratified cluster sampling. Data were collected through self-administered questionnaires, including demographic characteristics, the Patient Health Questionnaire–Adolescent version (PHQ-A) for depressive symptoms and suicidal ideation, a bullying behavior assessment, and the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ). Data were analyzed using descriptive statistics, and factors associated with suicidal ideation were examined using multivariable binary logistic regression. The results were presented as adjusted odds ratios (aORs) with 95% confidence intervals (95% CIs). The results indicated that most participants lived with their parents (49.1%). The most common form of bullying was verbal abuse or teasing that caused emotional distress (57.6%), primarily occurring among classmates (47.6%). Cyberbullying was most frequently reported via Instagram (12.1%). Regarding SDQ results, 11.3% of participants had total difficulty scores at a problematic level. The prevalence of suicidal ideation was 28.2%. Factors significantly associated with suicidal ideation included being bullied by family members (aOR = 11.16, 95%CI= 1.72-72.36), having SDQ total difficulty scores at a problematic level (aOR =7.61, 95%CI= 2.53-22.92), experiencing verbal abuse or teasing causing emotional distress (aOR =3.39 , 95%CI= 1.46-7.85), and having insufficient family income (aOR =3.01, 95%CI=1.49-6.11).

Therefore, bullying surveillance systems in schools should be implemented using the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) as a mental health screening tool, along with promoting coping skills to manage bullying from others. Utilizing and enhancing positive family relationships should be promoted to prevent and reduce the risk of suicidal ideation among female lower secondary school students.

Keywords: suicidal ideation, bullying, strengths and difficulties, female lower secondary school students

ความครอบคลุมของการรับวัคซีนป้องกันโรคหัด และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในเด็กข้ามชาติอายุ 2-6 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร

อินทอร รัชตเศรษฐกุล^{*} จิราลักษณ์ นนทาร์ักษ์[†]
สันต์ สุวรรณณณี[‡] โชคชัย หมั่นแสงทรัพย์[§] และสุนธรา ศิริ^{**}

บทคัดย่อ

โรคหัดเป็นหนึ่งในโรคติดต่อทางเดินหายใจที่สำคัญ เนื่องจากมีอัตราการแพร่เชื้อสูงมาก และมีโอกาสทำให้เสียชีวิตในกลุ่มเด็กเล็ก หรือผู้ที่ยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรค ปัจจุบันพบว่าโรคหัดยังมีการแพร่ระบาดในหลายพื้นที่ การป้องกันที่ดีที่สุดคือการเสริมวัคซีนกับประชากรทุกกลุ่มที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม พบว่า รายงานการเข้ารับวัคซีนเด็กข้ามชาติในพื้นที่กรุงเทพมหานครยังมีจำกัด การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความครอบคลุมวัคซีนโรคหัดและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับวัคซีนโรคหัดในเด็กข้ามชาติอายุ 2-6 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการศึกษาภาคตัดขวาง มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน จากเด็กข้ามชาติสัญชาติเมียนมา กัมพูชา และลาว โดยสุ่มตัวอย่างแบบ convenience sampling เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป การรับรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและข้อมูลการรับวัคซีนโรคหัด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการเข้ารับวัคซีนโรคหัดกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) และการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี (binary logistic regression) และแสดงขนาดความสัมพันธ์ในรูปแบบ adjust odd ratio (OR_{adj}) และ 95% confidence interval (CI) ผลการศึกษาพบว่า เด็กข้ามชาติร้อยละ 53.4 เป็นหญิง ส่วนใหญ่มีสัญชาติเมียนมา ร้อยละ 93.2 มีความครอบคลุมของการรับวัคซีนโรคหัด ครบ 2 เข็ม เพียงร้อยละ 47.6 และได้รับเข็มแรก ร้อยละ 58.3 โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเข้ารับวัคซีนโรคหัด ได้แก่ ระยะเวลาอยู่อาศัยในประเทศไทยของผู้ปกครอง 10 ปีขึ้นไป เมื่อเทียบกับผู้ที่มีระยะเวลาอาศัยน้อยกว่า 10 ปี ($OR_{adj} = 5.97$, 95% CI = 1.69–21.02) การไม่มีเอกสารราชการระบุตัวตนของเด็ก เมื่อเทียบกับการมีเอกสาร ($OR_{adj} = 0.08$, 95% CI = 0.01–0.85) และการรับรู้เกี่ยวกับบุตรหลานฉีดวัคซีนตามเกณฑ์อายุมาจากประเทศต้นทางแล้ว ไม่จำเป็นต้องนำบุตรหลานมาฉีดวัคซีนที่ประเทศไทยอีก เมื่อเทียบกับผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยหรือไม่แน่ใจ ($OR_{adj} = 0.22$, 95% CI = 0.05–0.98) ดังนั้นบุคลากรทางด้านสาธารณสุขควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน คัดกรองการรับวัคซีนของเด็กข้ามชาติโดยเฉพาะผู้ที่เพิ่งย้ายเข้ามา การประชาสัมพันธ์การเข้ารับบริการ และประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการออกเอกสารราชการระบุตัวตนเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเข้าถึงบริการเสริมภูมิคุ้มกันโรคต่อไป

คำสำคัญ: การรับวัคซีน, MMR, เด็กข้ามชาติ, โรคหัด

^{*} นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการแพทย์ สาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[†] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[‡] อาจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

^{**} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Coverage of Measles vaccination and Associated Factors among Migrant Children Aged 2-6 years in Bangkok Metropolitan Administration

Abstract

Measles is one of the most important respiratory infectious diseases due to its very high transmissibility and the potential risk of death, particularly among young children and those who are unvaccinated. Despite ongoing outbreaks in various regions, the most effective prevention strategy is comprehensive vaccination of all target populations. However, reports on vaccination coverage among migrant children in Bangkok are currently limited. This study aimed to evaluate measles vaccination coverage and factors associated with vaccine uptake among migrant children aged 2–6 years residing in Bangkok. A cross-sectional study was conducted among 103 migrant children of Myanmar, Cambodia, and Lao nationalities, selected using convenience sampling. Data were collected through caregiver interviews using a structured questionnaire covering general characteristics, caregivers' perception regarding immunization, and the child's measles-mumps-rubella (MMR) vaccination record. Data were analyzed using descriptive statistics, and associations between measles vaccination and individual characteristics were examined using the Chi-square test and binary logistic regression. The strength of associations was presented as adjusted odds ratios (OR_{adj}) with 95% confidence intervals (CI). The results showed that 53.4% of the children were female, and the majority were of Myanmar nationality (93.2%). The study found that only 47.6% of the children had completed the full two-dose measles vaccination series, while 58.3% had received at least the first dose. Significant factors associated with measles vaccination included : caregivers residing in Thailand for 10years or more compared with less than 10 years ($OR_{adj} = 5.97$, 95% CI = 1.69–21.02), the absence of child identification documents compared with having documentation ($OR_{adj} = 0.08$, 95% CI = 0.01–0.85), and caregivers' perception that children who had already received age-appropriate vaccinations in their country of origin did not need additional vaccination in Thailand, compared with those who disagreed or were uncertain ($OR_{adj} = 0.22$, 95% CI = 0.05–0.98). These findings suggested that health personnel should strengthen caregivers' knowledge and awareness regarding immunization, actively screen vaccination status—particularly among newly migrated children—promote access to vaccination services, and collaborate with administrative authorities to facilitate the issuance of official identity documents. Such efforts are essential to improve immunization coverage among migrant children.

Keywords: MMR vaccine, migrant children, measles

ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงาน ด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล ในจังหวัดระยอง

จักรพันธ์ จุลมณี^{*}, สุคนธา ศิริ[†], สันต์ สุวรรณณณ[‡]
และ จิราลักษณ์ นนทารักษ์[§]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาระดับภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 372 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความเหนื่อยหน่ายในงานของแมสลาซ (Maslach Burnout Inventory: MBI) ฉบับภาษาไทย และแบบประเมินด้านสุขภาพจิต (ได้แก่แบบประเมินความเครียด ST5 และแบบประเมินอาการซึมเศร้า) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปและความชุกของความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคล และใช้สถิติ Chi-square test of independence เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดระยอง มีความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคล ร้อยละ 23.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระยะเวลาการนอนหลับต่อวัน ระดับความเครียด ระดับอาการซึมเศร้า และระดับความสุข ($p < .05$) โดยผู้ที่นอนหลับน้อยกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน และมีระดับความเครียดหรืออาการซึมเศร้าในระดับปานกลางถึงมาก รวมถึงมีระดับความสุขต่ำ มีแนวโน้มเกิดความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลสูงกว่ากลุ่มอื่น ขณะที่ปัจจัยด้าน ลักษณะงาน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่พบความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายในงานด้านดังกล่าว

ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่าความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตมากกว่าปัจจัยด้านโครงสร้างงาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพจิต การจัดการความเครียด การส่งเสริมการพักผ่อนและการนอนหลับอย่างเพียงพอ และการสร้างเสริมความสุขในการทำงาน เพื่อป้องกันและลดความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคล และยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านสุขภาพในระดับปฐมภูมิ

คำสำคัญ: เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, ความเหนื่อยหน่ายในงานด้านการลดคุณค่าความเป็นบุคคล, ภาวะหมดไฟในการทำงาน

^{*} นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[†] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Prevalence and Factors Associated with Burnout in the Dimension of Depersonalization among Public Health Officers at Subdistrict Health Promoting Hospitals, Rayong Province

Abstract

This cross-sectional study aimed to determine the prevalence of and factors associated with depersonalization, a dimension of job burnout, among public health officers working in Subdistrict Health Promoting Hospitals in Rayong Province, Thailand. The study population consisted of public health officers who had been working in Subdistrict Health Promoting Hospitals in Rayong Province for at least one year. A total of 372 participants were included in the study. Data were collected using a structured questionnaire comprising general information, the Thai version of the Maslach Burnout Inventory (MBI), and mental health assessment instruments, specifically the Stress Test (ST5) and the Depressive Symptoms Questionnaire. Descriptive statistics were used to describe participants' characteristics and the prevalence of depersonalization, while the Chi-square test of independence test was applied to examine the associations between related factors and depersonalization.

The results revealed that 23.4% of public health officers experienced depersonalization. Factors significantly associated with depersonalization included daily sleep duration, stress level, depressive symptoms, and level of happiness ($p < .05$). Participants who slept less than six hours per day, reported moderate to high levels of stress or depressive symptoms, and had low levels of happiness were more likely to experience depersonalization compared with other groups. In contrast, no significant associations were found between depersonalization and demographic characteristics, job-related factors, or socioeconomic factors.

These findings indicate that depersonalization among public health officers in Subdistrict Health Promoting Hospitals is more strongly associated with mental health and quality-of-life factors than with structural or organizational factors. Therefore, relevant agencies should prioritize mental health promotion, stress management, adequate rest and sleep, and enhancement of happiness at work in order to prevent and reduce depersonalization and to improve the quality of primary health care services.

Keywords: public health officers in subdistrict health promoting hospitals, depersonalization, job burnout

Shattered Lives: The Effects of War Displacement on Well-Being and Social Integration in Al-Gadarif City, Sudan, A Mixed-Methods Analysis

Suha Ibrahim^{*} Jürgen Kurt[†] Rockstroh Menas[‡]

A. Abdalla Ahmed Ali[§] and Fauzi Elamouri^{**}

Abstract

The armed conflict that erupted in Sudan in April 2023 has triggered one of the world's largest internal displacement crises. Intense violence and infrastructure destruction in Khartoum and Al-Gazira State, have forced populations to seek refuge in secure locations like Al-Gadarif City. While humanitarian efforts have prioritized emergency relief, empirical evidence regarding the broader psychological, social, and structural impacts of displacement remains limited.

This study investigates how war-induced displacement affects psychological well-being, social integration characterized by economic engagement, social networks, and access to basic services among internally displaced persons (IDPs) in Al-Gadarif City

A sequential explanatory mixed-methods design was employed between November and December 2025. In the quantitative phase, data were collected via structured questionnaires from 300 displaced adults. Predictors of psychological distress were identified using multivariate logistic regression. In the qualitative phase, 15 participants were purposively selected for in-depth semi-structured interviews to contextualize the statistical findings. Qualitative data were analyzed using a thematic approach in NVivo.

About (56%) reported severe psychological distress (Mean:16.4±5.8). Multivariate analysis identified direct exposure to armed violence, prolonged displacement, unemployment, and limited-service access as independent predictors of distress. Low levels of social integration emerged as one of the strongest predictors of psychological distress (AOR = 6.55, 95% CI: 2.61–16.41, $p < 0.001$). Themes of cumulative trauma, the loss of social and professional identity, and a heavy reliance on community solidarity as a vital coping mechanism. Integrated analysis indicates that post-displacement social and structural conditions significantly exacerbate mental health outcomes following war exposure.

War-related internal displacement in Sudan has profound psychological and social consequences. Recovery and long-term stabilization require multi-sectoral interventions, improved access to critical services, and the integration of mental health support into the broader displacement response.

Keywords: internal displacement, Sudan conflict, psychological distress, social integration

^{*} College of Public Health Sciences, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

[†] Department of Medicine I, University Hospital Bonn, Bonn, Germany

[‡] Department of Pharmacology, Faculty of Pharmacy, Al-Neelain University, Khartoum, Sudan

[§] Faculty of Medicine, University of Khartoum, Khartoum, Sudan

^{**} Department of Medicine I, University Hospital Bonn, Bonn, Germany

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 3 ประชากรกับอนามัยเจริญพันธุ์

4 บทความ

- The influence of social media-based health interventions on the sexual and reproductive health of young Burmese adults living in the Bangkok metropolitan region
- การติดตามและการเลือกปฏิบัติต่อสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
- ความเสี่ยงจากการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร่วมกับการติดเชื้อไวรัสเอดส์
วานร: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์หือภิมาน
- Adolescent sexual and reproductive health outcomes following legalized abortion in Nepal: A comparison with the global experience

The Influence of Social Media-Based Health Interventions on the Sexual and Reproductive Health of Young Burmese Adults Living in the Bangkok Metropolitan Region

Aung Pyae Phyo Oo^{}, Kanokwan Tharawan[†]
and Truc Ngoc Hoang Dang[‡]*

Abstract

Health communication using social media platforms has become a vital catalyst for modern global health implementation strategies. However, existing literature focused on the impact of digital intervention on the sexual and reproductive health (SRH) of the general population. This qualitative research examines the impact of social media-based health intervention programs on SRH of young Burmese adults, aged 18 to 34 years, residing in the Bangkok metropolitan region. Based on the transnational theory, this research explored how digital engagement with one's homeland improves SRH knowledge, behavior, and reproductive health-seeking practices.

This research employed an exploratory qualitative design; the participants were purposively recruited from an active Burmese migrant Facebook community, and virtual in-depth interviews were conducted with (n=15) participants with diverse gender and demographic representation. The thematic analysis was done to align with the transnational framework. The data revealed that digital intervention on the Facebook platform effectively promotes SRH knowledge and transforms positive attitudes and practices. Participants highlighted their preferences for Myanmar-based sources affiliated with medical professionals. These programs are effectively addressing SRH stigma, particularly among the younger generation. The findings revealed a significant knowledge-access gap that limits the translation of perceived knowledge into formal service utilization in Bangkok regions, exacerbated by encountered linguistic, informational, and administrative barriers. Subsequently, migrants rely on alternative transnational digital pathways to overcome these structural challenges. Despite the mentioned advantages, digital interventions cannot cover the entire Burmese migrant population.

To conclude, this study indicated that transnational digital engagement enhanced the flow of SRH knowledge and behavioral transition, while its effectiveness was limited by the intersection of migrant's vulnerabilities. This study advocates for a hybrid intervention, linking both online and offline approaches in designing culturally competent, comprehensive, migrant-friendly SRH services. Reducing administrative and language barriers to augment equitable SRH accessibility for all young Burmese migrants. Collaboration with Myanmar sources to generate health utilization is also recommended.

Keywords: social media, health intervention, Burmese migrant, sexual and reproductive health, transnational theory, Bangkok Metropolitan Region

^{*} Master Student, in Population and Sexual and Reproductive Health (International Program), Institute for Population and Social Research, Mahidol University.

[†] Assistant Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

[‡] Lecturer, Institute for Population and Social Research, Mahidol University.

การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

สรวิศ อมตเวทย์^{*}, ณัฐนารี เอมยงค์[†],
จิราลักษณ์ นนทาร์ักษ์[‡] และ สันต์ สุวรรณมณี[§]

บทคัดย่อ

การตีตรา และการเลือกปฏิบัติเป็นปัจจัยกำหนดสุขภาพเชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงบริการ การป้องกันและดูแลรักษาสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงการตั้งครรภ์ไม่พร้อม การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะการตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ในกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นอายุ 18-24 ปี จำนวน 202 คน แบบสอบถามแยกวัดการตีตรา และการเลือกปฏิบัติ ต่อประเด็นสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้แก่ อັดลักษณ์และรสนิยมทางเพศ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา รายงานเป็นความถี่และร้อยละ

ในด้านการตีตรา พบได้ในสัดส่วนที่สูง โดยร้อยละ 69.3 มีความคิดเห็นว่าเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องที่ไม่สามารถยอมรับได้ ร้อยละ 64.1 เห็นว่ากลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศควรรู้สึกอับอาย ร้อยละ 81.6 เห็นว่าการขอใช้ถุงยางอนามัยสะท้อนถึงการไม่ไว้วางใจ ร้อยละ 74.5 เห็นว่าการทำแท้งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และร้อยละ 75.5 เห็นว่าการมีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องน่าอับอาย

ในด้านการเลือกปฏิบัติ พบได้ในสัดส่วนที่สูง โดยร้อยละ 85.6 เห็นว่าวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ควรปฏิบัติแตกต่างจากผู้อื่น ร้อยละ 81.5 เห็นว่าผู้ใหญ่สามารถตำหนิหรือใช้ความรุนแรงต่อวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ได้ ร้อยละ 86.1 เห็นว่าควรแยกผู้ป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ออกจากผู้รับบริการรายอื่น และร้อยละ 65.8 เห็นว่าบุคลากรสาธารณสุขสามารถตำหนิหรือใช้ถ้อยคำรุนแรงต่อวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ได้

การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์พบได้ในสัดส่วนที่สูงของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการ การตรวจคัดกรอง การป้องกันและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การดำเนินงานด้านสาธารณสุขควรให้ความสำคัญกับมาตรการลดทั้งการตีตราและการเลือกปฏิบัติ ควบคู่กับการพัฒนามาตรฐานบริการที่ไม่ตัดสินและไม่เลือกปฏิบัติ

คำสำคัญ: การตีตรา, การเลือกปฏิบัติ, สุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์, วัยผู้ใหญ่ตอนต้น, กรุงเทพมหานคร

^{*} นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการแพทย์ สาธารณสุขสังกัดภาควิชาโรคติดต่อวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[†] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดกลุ่มสหวิทยาการและการศึกษาตลอดชีวิต และภาควิชาโรคติดต่อวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดภาควิชาโรคติดต่อวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] อาจารย์ สังกัดภาควิชาโรคติดต่อวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Stigma and Discrimination toward Sexual and Reproductive Health among Early Adults in Bangkok

Abstract

Stigma and discrimination are key social determinants of health that influence access to services, disease prevention, and treatment of sexual and reproductive health (SRH) conditions. Early adults are at risk for sexually transmitted infections (STIs), HIV, and unintended pregnancy. This study aimed to describe stigma and discrimination related to SRH among early adults in Bangkok, Thailand.

A cross-sectional study collected data through an anonymous online questionnaire administered to early adults aged 18–24 years ($n = 202$) who intended to access health services in Bangkok. The questionnaire included distinct items measuring stigma and discrimination related to SRH, including sexual identity and orientation, teenage pregnancy, and STIs. Data were analyzed using descriptive statistics and reported as frequencies and percentages.

Stigma toward SRH was observed in a substantial proportion of participants. Specifically, 69.3% perceived sexually active adolescents as irresponsible, 64.1% believed that LGBTQ+ individuals should feel ashamed for being different, 81.6% perceived condom use as distrust of a partner, 74.5% considered abortion morally unacceptable, and 75.5% regarded having an STI as shameful.

Discriminatory practices toward SRH were also reported with a substantial proportion of participants. These included that sexually active adolescents should be treated differently from others (85.6%), that adults are justified in scolding or using violence toward sexually active adolescents (81.5%), STI patients should be separated from other patients in healthcare settings (86.1%), and healthcare providers may scold or speak harshly to pregnant adolescents (65.8%).

Both stigma and discrimination toward SRH were observed in a substantial proportion of early adults in Bangkok. These normative attitudes and practices may pose important barriers to access, screening, prevention and treatment of SRH conditions at the population level. Public health interventions should prioritize strategies to reduce stigma and discrimination alongside the development of non-judgmental and non-discriminatory SRH service standards to strengthen disease prevention and control efforts among early adults in Bangkok.

Keywords: stigma, discrimination, sexual and reproductive health, early adults, Bangkok

ความเสี่ยงจากการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร่วม กับการติดเชื้อไวรัสเอดส์ วาร : การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์อภimaan

โยษิตา ลีวัฒนาศรี[†], สันต์ สุวรรณมณี[†],
ธนยศ ศศิวิมลรัตนาศรี[‡] และ หทัยชนัน อินทร์ชัย[§]

บทคัดย่อ

ในปี 2565 พบการระบาดของครั้งใหญ่ของไวรัสเอดส์กว่า 200 ราย ใน 21 ประเทศ องค์การอนามัยโลกประกาศเป็นภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ โดยพบว่ากลุ่มที่มีการติดเชื้อร่วมมีความรุนแรงของโรคและอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้น แต่ยังคงขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับระดับของความเสี่ยง แม้มีรายงานการติดเชื้อร่วมในผู้ป่วยเอดส์ แต่ผลการศึกษาก็เกี่ยวกับระดับของความเสี่ยงยังขาดความสอดคล้องกัน และยังไม่มีการสังเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์อย่างเป็นระบบ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเสี่ยงจากการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร่วม กับการติดเชื้อไวรัสเอดส์ โดยทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบจาก 5 ฐานข้อมูลนานาชาติ ประเมินคุณภาพด้วย Newcastle Ottawa Scale และวิเคราะห์อภimaanด้วย random-effects model รวมถึงการประเมิน heterogeneity และประเมินอคติในการตีพิมพ์ของงานวิจัย จาก 12,155 บทความ คัดเลือกได้ 10 บทความที่ตรงตามเกณฑ์ และมี 7 บทความที่มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดี พบว่าผู้ที่มีการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ร่วมมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์สูงกว่าผู้ที่ไม่ติดเชื้อร่วม ผู้ที่มีประวัติติดเชื้อ HIV และผู้ที่มีประวัติติดเชื้อซิฟิลิส มีความเสี่ยงสูงขึ้นเกือบ 2 เท่า ($I^2=93.5%$, $p<0.0001$, $I^2=93.7%$, $p<0.0001$ และ $I^2=94.7%$, $p\text{-value}<0.0001$ ตามลำดับ) ผลการศึกษานี้บ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างการติดเชื้อร่วมกับความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ สนับสนุนให้มีการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในคลินิกโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และคลินิก HIV การให้คำปรึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และพิจารณาวัคซีนป้องกันในกลุ่มเสี่ยงสูง เพื่อลดการแพร่ระบาดและภาวะโรค

คำสำคัญ: การติดเชื้อร่วม, การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์อภimaan, เอดส์, โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, เอชไอวี

^{*} นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (โรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการสาธารณสุข) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[†] อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ (ภาควิชาระบาดวิทยา) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[‡] อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ (ภาควิชาระบาดวิทยา) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ (ภาควิชาระบาดวิทยา) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Sexually Transmitted Coinfections Risk Among Individuals with Mpox Infection: A Systematic Review and Meta-analysis

Abstract

In 2022, a substantial global outbreak of monkeypox (mpox) occurred with over 200 cases reported across 21 countries, prompting the World Health Organization to declare it a Public Health Emergency of International Concern. Evidence suggested that individuals with co-infections experienced increased disease severity and mortality; however, clear empirical evidence regarding the magnitude of risk remained lacking. Although co-infections in mpox patients have been reported, findings regarding risk magnitude are inconsistent, and systematic synthesis of evidence is absent. This study aimed to assess the risk of Sexually Transmitted Coinfections among individuals with mpox infection. A systematic review and meta-analysis were conducted using five international databases. Study quality was assessed using the Newcastle–Ottawa Scale. Meta-analysis was conducted using a random-effects model to account for between-study heterogeneity, and publication bias was evaluated. From 12,155 articles identified, 10 met inclusion criteria, and seven good-quality studies were included in the meta-analysis. Individuals with sexually transmitted infection co-infections had a higher risk of mpox infection compared to those without co-infections, those with HIV history, and Syphilis had approximately twofold increased risk ($I^2=93.5\%$, 93.7% , and 94.7% , respectively; $p<0.0001$). This study indicates the association between co-infections and increased mpox risk, supporting targeted screening in STI and HIV clinics, safer sex counseling, and consideration of prophylactic vaccination for high-risk groups. These findings support tailored prevention and control measures to reduce transmission and disease burden.

Keywords: co-infection, systematic review and meta-analysis, mpox (monkeypox), sexually transmitted infections, HIV

Adolescent Sexual and Reproductive Health Outcomes Following Legalized Abortion in Nepal: A Comparison with the Global Experience

Myo Hlaing Win^{*}, Rodger Doran[†],
Marc Van der Putten[‡] and Roy William Batterham[§]

Abstract

Background: Unsafe abortion remains a critical global health issue, particularly in low- and middle-income countries (LMIC). Despite legalizing abortion over two decades ago, Nepal continues to face high rates of illegal procedures, disproportionately affecting adolescent girls.

Objective: This study evaluates how abortion legalization has influenced the sexual and reproductive health (SRH) outcomes of Nepali adolescent girls by comparing their experiences with those in other LMICs.

Methods: A mixed-method documentary review was conducted. Twenty-three documents were selected and analyzed using PRISMA screening protocols and data extraction matrices.

Findings: While Nepal legalized abortion in 2002 and successfully decentralized services, adolescent girls still encounter significant geographical, socio-cultural, economic, and structural barriers. These obstacles drive high rates of unsafe abortions and unplanned births. Comparatively, LMICs with more conservative social or political climates face even greater restrictions, leading to significant maternal morbidity and mortality.

Discussion: Findings suggest that Nepal must re-evaluate restrictive gestational limits and the legal exclusion of pharmacists in dispensing medical abortion. Despite successful decentralization, the system suffers from inconsistent facility functionality, provider role ambiguity, and low staff proficiency in rural areas. Furthermore, insufficient efforts to improve legal awareness and reduce community stigma persist. Structural issues, including foreign aid restrictions, further limit domestic reproductive health funding. These compounded barriers most heavily impact marginalized adolescents, undermining overall SRH outcomes.

Conclusion: Legalization has improved SRH outcomes, yet unintended pregnancy and unsafe abortion remain major challenges in Nepal. The government must implement targeted, equitable measures to dismantle remaining barriers and ensure safe access for all adolescent girls.

Keywords: adolescents, legal abortion, sexual and reproductive health outcomes, Nepal, LMIC

^{*} Graduate, Faculty of Public Health, Thammasat University, Pathum Thani Province, 12120

[†] Lecturer, Faculty of Public Health, Thammasat University, Pathum Thani Province, 12120

[‡] Professor, Faculty of Public Health, Thammasat University, Pathum Thani Province, 12120

[§] Associate Professor, Faculty of Public Health, Thammasat University, Pathum Thani Province, 12120

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 4 คุณภาพชีวิตประชากรระดับพื้นที่

4 บทความ

- ความเชื่อท้องถิ่นและพลวัตความไว้วางใจกับการตัดสินใจจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานในบริบทสังคมวัฒนธรรม ตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา
- ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน: โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบริเวณจุดตัดทางรถไฟกับถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม)
- การรับรู้ความเสี่ยงและประสบการณ์ความเจ็บป่วยโรคโควิด-19 ของชุมชนมุสลิมพื้นที่ชานเมือง จังหวัดปัตตานี
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุ้มครองประเพณีภาคประชาชนของเครือข่ายเชิงพื้นที่

ความเชื่อท้องถิ่นและพลวัตความไว้วางใจกับการตัดสินใจจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานในบริบทสังคมวัฒนธรรมตำบลกรปิ้ง อำเภอกงปิ้ง จังหวัดยะลา

ดาเนียล อีซอ^{*} จิรัชญา เล่งระบำ[†] และบุญธิชา ปักศรีสิงห์[‡]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของความเชื่อท้องถิ่นและพลวัตความไว้วางใจ (trust) ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจจัดการตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมอำเภอกงปิ้ง จังหวัดยะลา โดยใช้แนวคิดความทุกข์ทนทางสังคม (social suffering) และแบบจำลองการอธิบายโรค (explanatory model) ของอาร์เทอร์ ไคลน์แมน (Arthur Kleinman) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ข้อมูลถูกรวบรวมผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสังเกตการณ์ในพื้นที่โดยมุ่งเน้นการทำความเข้าใจประสบการณ์ความเจ็บป่วยผ่านมุมมองของผู้ป่วยและผู้เกี่ยวข้องในบริบทจริง

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความเชื่อดั้งเดิมมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วย โดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับ “ตรรกะแรงกาย” ของชาวสวนที่เข้าใจว่าการทำงานหนักทดแทนการออกกำลังกายได้ จนละเลยการควบคุมอาหาร นอกจากนี้ยังพบการใช้ภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านและใบกระท่อมในการรักษาแผลเรื้อรังและควบคุมระดับน้ำตาล ซึ่งเป็นผลมาจากรสนิยมทางวัฒนธรรมและประสบการณ์ตรงในชุมชน ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้โรคและการเลือกแนวทางการรักษา (2) พลวัตความไว้วางใจ (trust) และการต่อรองอำนาจกล่าวคือ ผู้ป่วยมีความกังวลต่อผลข้างเคียงของยาแผนปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจ (distrust) และนำไปสู่พฤติกรรม เช่น การลดหรือหยุดยาเอง รวมถึงการปกปิดข้อมูลการใช้การรักษาทางเลือก ขณะเดียวกัน ผู้ป่วยกลับมีความไว้วางใจต่อเครือข่ายทางสังคม เช่น เพื่อนผู้ป่วยและหมอพื้นบ้าน (3) การตัดสินใจจัดการตนเองของผู้ป่วยจึงเป็นกระบวนการต่อรอง (negotiation) ระหว่างความรู้ทางการแพทย์สมัยใหม่กับความเชื่อท้องถิ่น โดยมีแรงขับเคลื่อนสำคัญจากความกลัวต่อภาวะแทรกซ้อน เช่น การสูญเสียอวัยวะ (การตัดขา) ซึ่งเป็นความทุกข์ทรมานที่รุนแรงกว่าความเจ็บป่วยทางกาย ส่งผลให้ผู้ป่วยเลือกใช้แนวทางการรักษาแบบพหุลักษณะ (medical pluralism)

ด้วยผลการศึกษาดังกล่าว หน่วยงานสาธารณสุขควรปรับรูปแบบการสื่อสารสุขภาพไปสู่แนวทางการดูแลที่อ่อนไหวต่อวัฒนธรรม (culturally sensitive care) โดยเน้นการสร้างความไว้วางใจผ่านการรับฟังอย่างไม่ตัดสิน และส่งเสริมมาตรการป้องกันองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้ากับการแพทย์สมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการจัดการตนเองของผู้ป่วยอย่างเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่

คำสำคัญ: โรคเบาหวาน, สุขภาพประชากร, ความทุกข์ทนทางสังคม, ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง, ชุมชนชายแดนใต้

^{*} นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

[†] นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

[‡] นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

Local beliefs and the dynamics of trust in self-management decisions among diabetic patients in the cultural and social context of Krong Pinang Subdistrict, Krong Pinang District, Yala Province

Abstract

This qualitative research aimed to study the role of local beliefs and trust dynamics influencing self-management decision-making processes among diabetic patients within the socio-cultural context of Krong Pinang District, Yala Province. The study used the concepts of social suffering and Arthur Kleinman's Explanatory Model as frameworks for analysis. Data were collected through in-depth interviews and field observation, focusing on understanding illness experiences from the perspectives of patients and stakeholders in the actual context.

The results showed that: (1) Traditional beliefs played a significant role in patients' health behaviors, particularly the belief in "physical logic" among farmers who believed that hard work could replace exercise, leading to neglect of dietary control. Furthermore, the use of traditional medicine and kratom in treating chronic wounds and controlling blood sugar levels was observed, stemming from cultural tastes and direct experiences in the community, which influenced disease perception and treatment choices. (2) Trust dynamics and power dynamics were also examined. Patients were concerned about the side effects of conventional medications, leading to distrust and resulting in behaviors such as reducing or stopping medication on their own. This includes concealing information about the use of alternative treatments, while patients place trust in social networks such as fellow patients and traditional healers. (3) Patients' self-management decisions are therefore a negotiation process between modern medical knowledge and local beliefs, driven primarily by fear of complications such as limb loss (amputation), which is a more severe psychological distress than physical illness.

This leads patients to choose a pluralistic approach to treatment. Based on these study results, public health agencies should adapt their health communication models towards culturally sensitive care, emphasizing trust-building through non-judgmental listening and promoting measures to integrate local knowledge with modern medicine to foster appropriate patient self-management within the local context.

Keywords: diabetes, population health, social suffering, structural violence, southern border communities.

ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน: โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุ บริเวณจุดตัดทางรถไฟกับถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม)

วิรินดา สิริสุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบริเวณทางรถไฟกับถนน และเพื่อประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบริเวณจุดตัดทางรถไฟกับถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง และการประเมินผลตอบแทนทางสังคม ซึ่งเป็นการแปลงผลลัพธ์หรือคุณค่าทางสังคมที่ไม่มีราคาตลาดให้ออกมาเป็นมูลค่าทางการเงินผ่านค่าแทนทางการเงิน (financial proxy) เพื่อประเมินว่าโครงการนี้สร้างผลตอบแทนทางสังคมคิดเป็นมูลค่าเท่าไรต่อเงินทุก 1 บาท ที่ได้ลงทุนไป (ภายใต้ข้อสมมติฐานมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการ รวม 10 ปี ตั้งแต่ปี 2569 - 2578 และคำนวณมูลค่าผลประโยชน์ปัจจุบันสุทธิ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 5)

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบริเวณทางรถไฟกับถนนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในพื้นที่ให้ปฏิบัติตามกฎจราจรและหลีกเลี่ยงการใช้ทางลัดผ่านที่ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อเป็นการป้องกันและลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป สำหรับการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรศึกษาถึงกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่นและไม่ขัดต่อระเบียบปฏิบัติในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต

สำหรับผลการศึกษาผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนในโครงการดังกล่าว พบว่า มีค่าเท่ากับ 8.75 เท่า ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 กล่าวคือ การลงทุนในโครงการ จำนวน 1 บาท สร้างผลตอบแทนทางสังคม จำนวน 8.75 บาท ดังนั้น โครงการดังกล่าวมีความคุ้มค่าและมีความเหมาะสมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการสำหรับในมุมมองของผู้วิจัย ถึงแม้ว่าผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนในโครงการดังกล่าว จะมีค่ามากกว่า 1 ก็ตาม แต่ถึงกระนั้นผู้วิจัยก็ไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่า ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนดังกล่าวจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินโครงการทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาแล้ว โครงการดังกล่าวก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้น เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: การประเมินผลตอบแทนทางสังคม, ค่าแทนทางการเงิน, อุบัติเหตุบริเวณจุดตัดทางรถไฟกับถนน, ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

Social Return on Investment: A Project to Prevent and Resolve Accidents at Railway-Road Crossings by Local Administrative Organizations (Case Study: Nakhon Pathom Province)

Abstract

This study aims to investigate the prevention and mitigation of railway-road crossing accidents and to evaluate the social return on investment (SROI) of railway-road crossing accident prevention and mitigation projects implemented by local administrative organizations in Nakhon Pathom Province. The researcher employed a qualitative research methodology through in-depth interviews and the collection of secondary data from relevant sources and agencies. The research tools included theory of change (TOC) and social return on investment (SROI), which involves converting social outcomes or values that lack market value into monetary value through a financial proxy to assess the social return generated by the project for every 1 baht invested (under the assumption of a project duration of 10 years, from 2026 to 2035, and calculating the net present value using a 5% discount rate).

The study found that preventing and mitigating railway-road crossing accidents in Nakhon Pathom Province requires cooperation from all sectors, especially local administrative organizations, which are the leading agencies in the area. They must adhere to traffic laws and avoid using unauthorized crossings to prevent and reduce potential losses. Regarding budget expenditures, local administrative organizations should study relevant laws and regulations to ensure smooth implementation and compliance with organizational procedures as we advance.

The study found a social return on investment (SROI) of 8.75 times, which is greater than 1. It means that for every 1 baht invested in the project, the social return was 8.75 baht. Therefore, the project is worthwhile and suitable for local administrative organizations to support with their budgets. From the researchers' perspective, although the social return on investment in such a project exceeds 1, they cannot claim that this social return is the sole indicator of the project's success. However, given the circumstances, the project remains necessary to achieve long-term social change.

Keywords: social return on investment, financial proxy, railway-road crossing accidents, Theory of Change

การรับรู้ความเสี่ยงและประสบการณ์ความเจ็บป่วยโรคโควิด-19 ของชุมชนมุสลิม พื้นที่ซานเมือง จังหวัดปัตตานี

ปาฐณะ ต่องหุ่ย[†] ปิง วิชัยดิษฐ์[†]
คณิน หุตานูวัตร[‡] และ อริศรา เจริญปัญญาเนตร[§]

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดำเนินชีวิตของชุมชนมุสลิมพื้นที่เขตเมืองซานเมือง และชนบทของจังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะเขตเมืองปัตตานีที่มีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่สูงอันดับต้นๆของประเทศไทย สอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองในห้วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้พื้นที่ที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นย่านที่อยู่อาศัย ย่านการค้า หน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัย หอพัก บ้านพักข้าราชการ สวนสาธารณะ ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางกายภาพอย่างรวดเร็วมีนัยสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการดำรงชีพและการกลายเป็นพื้นที่ซานเมืองของเทศบาลเมืองปัตตานี

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการรับรู้และประสบการณ์ความเจ็บป่วยจากโควิด-19 ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในพื้นที่หมู่บ้าน "ทิวสน" อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่มีจำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตจากโควิด-19 สูงสุดของเขตอำเภอเมืองปัตตานี ด้วยวิธีศึกษาทางชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) ถึงความแตกต่างหลากหลายของระบบนิเวศร่วมกับการตีความประสบการณ์ของผู้ป่วย พร้อมศึกษาเส้นทางของโรคผ่านความทรงจำและการทำงานของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ช่วงการระบาดสูงสุด การแจกจ่ายวัคซีน และหลังการระบาดของโรค

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตอกย้ำความสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการและการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุขของรัฐ พบว่า ชุมชนมุสลิมซานเมืองแห่งหนึ่งของจังหวัดปัตตานี ต้องเผชิญกับความท้าทายเกี่ยวกับการแจกจ่ายวัคซีนป้องกันโควิดและศักยภาพของสถานพยาบาลที่ไม่พร้อมต่อการแบกรับจำนวนผู้ป่วยทั้งในชุมชนและประชากรแฝงจากสถานศึกษา หน่วยงานราชการ ผู้เช่าห้องพักอาศัยชั่วคราว และความซับซ้อนของความเจ็บป่วย (complexity of disease) กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบความเสี่ยงทางวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น (formations of local risk) ผ่านการตีความทางศาสนา เศรษฐกิจปากท้อง ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย การเมือง และความขัดแย้งภายในชุมชน

คำสำคัญ : การรับรู้ความเสี่ยง, ประสบการณ์โควิด-19, ชุมชนมุสลิม, พื้นที่ซานเมือง, จังหวัดปัตตานี

[†] นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

[‡] อาจารย์สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

[§] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

[§] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Risk Perceptions and Experiences from COVID-19 of Muslim Community in the Suburban Area of Pattani

Abstract

The COVID-19 pandemic has significantly impacted the lifestyle patterns of Muslim communities in urban, suburban, and rural areas of Pattani Province. Notably, the urban area of Pattani, with one of the highest population densities in Thailand, has undergone overlapping and rapid urban development over the past decades. This has led to transformations in residential zones, commercial areas, governmental offices, universities, dormitories, parks, and other infrastructures. These physical changes are closely linked to evolving lifestyles and the suburbanization of Pattani City Municipality.

This study aims to explore the perceptions and experiences of COVID-19 among residents of the “Till-Son” village of Pattani Province an area with the highest cases and fatalities in the district. Ethnographic methods were employed to examine the diversity of the local ecosystem and interpret patient experiences. The study also investigated the disease pathways through the recollections and activities of village health volunteers (VHVs) during the pandemic's peak, vaccine distribution, and post-pandemic periods.

The COVID-19 outbreak highlighted the state's planning approaches, healthcare inequities, and the challenges faced by under-resourced medical facilities. These facilities struggled to accommodate both local patients and transient populations, including students, government officials, and temporary residents. The complexity of the illness contributed to the development of localized cultural risk patterns, influenced by religious interpretations, economic hardships, interpersonal relationships, housing density, politics, and internal community conflicts.

Keywords: risk perceptions, experiences with COVID-19, Muslim community, suburban area, Pattani

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุมประพติภาคประชาชน ของเครือข่ายเชิงพื้นที่

สร้อยบุญ ทราชทอง^๑, ณัฐวรรธ อุไรอำไพ^๑,
อัมพร หมาตเต็น^๑, จ่ามยูน ลุงเฮือง^๒ และวิลาสินี โสภภาพ^๓

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุมประพติภาคประชาชนของเครือข่ายเชิงพื้นที่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ แบบภาคตัดขวาง มีหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจเจก กับกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ภาคประชาชน ได้แก่ พระสงฆ์ อีหม่าม ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ภาครัฐ (กรมคุมประพติ กระทรวงยุติธรรม) ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงานคุมประพติ อาสาสมัครคุมประพติ และผู้ถูกคุมประพติ ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุมประพติภาคประชาชนในพื้นที่มากกว่า 6 เดือน จำนวน 395 ราย ในจังหวัด นนทบุรี สมุทรปราการ ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี อ่างทอง ปทุมธานี สิงห์บุรี และชัยนาท เก็บข้อมูลเมื่อ มกราคม 2568 ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และผ่านการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.940 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ตัวแปรเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดในจังหวัดสมุทรปราการ ร้อยละ 33.9 โดยเป็นเพศชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี ร้อยละ 29.1 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 45.8 ซึ่งเป็นพนักงานคุมประพติ ราว 1 ใน 3 รองลงมาคือ ผู้ถูกคุมประพติ ร้อยละ 25.8 โดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับศูนย์คุมประพติภาคประชาชน 1-3 ปี ร้อยละ 57.5 นอกจากนี้ เครือข่ายเชิงพื้นที่ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุมประพติภาคประชาชนระดับสูง ร้อยละ 54.9 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 36.7 และพบว่า เพศชาย จำนวนปีที่ศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนของศูนย์คุมประพติ ทศนคติต่อการฟื้นฟูและคืนคนดีสู่สังคม และทัศนคติต่อการมีศูนย์คุมประพติภาคประชาชนในชุมชน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุมประพติภาคประชาชน โดยทุกตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์คุมประพติภาคประชาชน ได้ร้อยละ 52.2 ($R^2=0.522$)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ศูนย์คุมประพติภาคประชาชน, เครือข่ายเชิงพื้นที่

^๑ อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา

^๑ อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

^๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี

^๑ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา

^๑ กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก (Ph.D. Candidate)

Determinants of Spatial Network Participation in Advancing Community Probation Centers

Abstract

This article aims to investigate the factors influencing participation in driving the operations of civic probation centers within spatial networks. The study employed a quantitative cross-sectional research methodology, utilizing the individual as the unit of analysis. The sample consisted of 395 members of spatial networks, including Department of Probation executives and probation officer, volunteer's probation, Buddhist monks, probationers, Imams, community leaders, and the general public, all of whom had participated in driving civil society probation centers for more than six months. The study area covered the provinces of Nonthaburi, Samut Prakan, Lop Buri, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Saraburi, Ang Thong, Pathum Thani, Sing Buri, and Chai Nat. Data were collected in January 2025 using a validated interview schedule with a reliability coefficient of 0.940. Data analysis was conducted using univariate analysis and multiple regression analysis. The research findings revealed that the largest proportion of participants resided in Samut Prakan (33.9%), with a similar ratio between males and females. Most participants were aged between 40–49 years (29.1%), and 45.8% held a bachelor's degree. Approximately one-third of the sample were probation officers, followed by probationers at 25.8%. A majority (57.5%) had been involved with the probation centers for 1–3 years. Furthermore, most spatial network members demonstrated a high level of participation in driving the centers (54.9%), followed by a moderate level (36.7%). The multiple regression analysis indicated that being male, years of education, perception of support from the probation center, attitude toward rehabilitation and social reintegration, and attitude toward the existence of civic probation centers in the community were significant factors influencing participation. Collectively, these variables explained 52.2% of the variance in the participation in driving civic probation centers ($R\text{-square}=0.522$)

Keywords: participation, civil society probation center, spatial network

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 5 ประชากรกับสิ่งแวดล้อม

4 บทความ

- ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของสถานที่ทำงานในบริบทของเกษตรกรที่สัมพันธ์กับการป่วยด้วยโรคไข้รอกสาตใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุม
- เกินกว่าค่าตอบแทนและตำแหน่งงาน: บรรยากาศในที่ทำงานและการเคลื่อนย้ายงานของแรงงานรุ่นใหม่ภายใต้ภาวะความไม่สมมาตรของข้อมูล
- The Hidden Cost of Air Pollution Attributed to Health in Thailand
- พลวัตภูมิอากาศและโรคไข้มาลาเรีย: การวิเคราะห์ช่วงเวลาหน่วงเพื่อการเฝ้าระวังสุขภาพประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของสถานที่ทำงานในบริบทของเกษตรกรที่สัมพันธ์กับการป่วย ด้วยโรคไข้รากสาดใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุม

ตรีทิพย์ สารสันต์[†] ณัฐนารี เอมยงค์[†]

วารางคณา เกษตรมพิทักษ์[‡] และหทัยชนน์ อินทร์ชัย[§]

บทคัดย่อ

โรคไข้รากสาดใหญ่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในประเทศไทย โดยมีอัตราป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จังหวัดเชียงใหม่เป็น 1 ใน 5 จังหวัดที่รายงานจำนวนผู้ป่วยสูงสุดของประเทศ โดยกลุ่มอาชีพเกษตรกร ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.68 ของประชากรวัยทำงานในจังหวัด จัดเป็นกลุ่มเสี่ยงสูง แม้ว่าการศึกษาที่ผ่านมาจะระบุความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพเกษตรกรกับการป่วยด้วยโรคไข้รากสาดใหญ่ แต่ยังคงขาดหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมเฉพาะ ในสถานที่ทำงานของเกษตรกร ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุปัจจัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานของเกษตรกรกับการป่วยเป็นโรคไข้รากสาดใหญ่ การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุมแบบจับคู่ 1:4 ในระดับชุมชน โดยดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2568 โดยคัดเลือกผู้ป่วยจากโรงพยาบาลอ้อมก้อย ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และจับคู่กลุ่มควบคุมจากตำบลเดียวกันตามเพศ และอายุ (± 2 ปี) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยโลจิสติกส์แบบมีเงื่อนไข จากผู้เข้าร่วม 250 คน (ผู้ป่วยจำนวน 50 ราย กลุ่มควบคุมจำนวน 200 ราย โดยมีสัดส่วนเพศชายร้อยละ 58.0) พบว่า ประเภทของสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการป่วยด้วยโรคไข้รากสาดใหญ่ โดยการทำงานในพื้นที่นาและไร่มีโอกาสเสี่ยงสูงสุด (aOR = 5.8; 95% CI = 1.92–17.48) รองลงมาคือพื้นที่สวน (aOR = 2.83; 95% CI = 1.11–7.19) ประเภทของการทำงานที่เสี่ยงได้แก่ การล่าสัตว์ (aOR = 4.18; 95% CI = 1.21–14.36) และการตัดฟัน (aOR = 2.94; 95% CI = 1.20–7.15) ในขณะที่สภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานที่มีการใช้สารเคมีกำจัดแมลงในบริเวณพื้นที่ทำงาน เป็นปัจจัยป้องกัน ซึ่งช่วยลดโอกาสเสี่ยงได้ร้อยละ 73 (aOR = 0.27; 95% CI = 0.09–0.88) การศึกษานี้บ่งชี้ว่า ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ทำงานทางการเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการป่วยด้วยโรคไข้รากสาดใหญ่ในเกษตรกร เพื่อลดความเสี่ยงจากการทำงาน ควรเสริมสร้างการสื่อสารความเสี่ยงที่ตรงกลุ่มเป้าหมายและการจัดการสิ่งแวดล้อมในกลุ่มเกษตรกรที่ทำงานในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง

คำสำคัญ: การศึกษาแบบมีกลุ่มควบคุม, ปัจจัยเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม, เกษตรกร, โรคไข้รากสาดใหญ่, สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน

[†] นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (โรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการสาธารณสุข) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มสหวิทยาการและการศึกษาตลอดชีวิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] อาจารย์ ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] อาจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Workplace Environmental Factors Associated with Scrub Typhus among Farmers in Chiang Mai Province: A Case–Control Study

Abstract

Scrub typhus remains a significant public health problem in Thailand, with increasing incidence rates. Chiang Mai Province is one of the five provinces reporting the highest number of cases in the country. Farmers account for 27.68% of the province's working population, are considered a high-risk group. Although previous studies have identified a relationship between agricultural occupation and scrub typhus, evidence regarding specific environmental factors within agricultural workplaces remains limited. This study aimed to identify environmental workplace factors associated with scrub typhus among farmers. A community-based 1:4 matched case-control study was conducted from August to November 2025. Cases were patients aged 18 and older from Omkoi Hospital, matched with controls from the same sub-district by gender and age (± 2 years). Data were collected via a structured questionnaire and analyzed using conditional logistic regression. A total of 250 participants (50 cases and 200 controls; 58.0% male) were included. Types of workplaces were significantly associated with scrub typhus. Working in rice and farmland areas was associated with the highest risk of scrub typhus (aOR = 5.80; 95% CI = 1.92–17.48), followed by garden areas (aOR = 2.83; 95% CI = 1.11–7.19). High-risk work activities included hunting (aOR = 4.18; 95% CI = 1.21–14.36) and cutting firewood (aOR = 2.94; 95% CI = 1.20–7.15). Environmental factors associated with increased risk included the presence of rodents or rodent droppings in the workplace (aOR = 3.41; 95% CI = 0.93–16.87), whereas the use of insecticides in the workplace was identified as a protective factor, associated with a 73% reduction in risk (aOR = 0.27; 95% CI = 0.09–0.88). This study demonstrated that specific characteristics of agricultural workplaces and activities were associated with scrub typhus among farmers. To mitigate this occupational risk, targeted risk communication and environmental management should be strengthened among farmers working in high-risk agricultural settings.

Keywords: case-control study, environmental risk factors, farmers, scrub typhus, workplace environment

เกินกว่าคำตอบแทนและตำแหน่งงาน: บรรยายภาคีในที่ทำงานกับการย้ายงาน ช่วงต้นอาชีพภายใต้ความไม่สมมาตรของข้อมูล

ญาณเศรษฐ์ ชัยชูนาวีร์*

บทคัดย่อ

การย้ายงานในช่วงต้นอาชีพกำลังกลายเป็นลักษณะสำคัญของตลาดแรงงานร่วมสมัย โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานรุ่นใหม่ que เข้าสู่การทำงานภายใต้เงื่อนไขของความไม่แน่นอนและข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการย้ายงานในช่วงต้นอาชีพ ในฐานะกระบวนการเชิงโครงสร้างที่ถูกกำหนดโดยบรรยายภาคีในที่ทำงานและความไม่สมมาตรของข้อมูล โดยการศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแรงงานรุ่นใหม่จำนวน 26 คน ที่มีประสบการณ์การย้ายงานอย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วงต้นของเส้นทางอาชีพ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี thematic analysis เพื่อระบุรูปแบบและกลไกของการตัดสินใจย้ายงาน

ผลการศึกษาพบว่า บรรยายภาคีในที่ทำงานทำหน้าที่เป็น “เงื่อนไขขั้นต่ำของการคงอยู่” โดยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพลวัตของทีมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากกว่าปัจจัยด้านรายได้หรือสถานะทางอาชีพ นอกจากนี้การย้ายงานยังเกิดขึ้นผ่านกลไกสำคัญสามขั้นตอน ได้แก่ การก่อรูปความคาดหวังจากข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ความคลาดเคลื่อนระหว่างความคาดหวังกับประสบการณ์จริง และการย้ายงานในฐานะกลไกในการแก้ไขความไม่สอดคล้องดังกล่าว ในขณะเดียวกัน แรงงานรุ่นใหม่มีลักษณะความผูกพันต่อองค์กรแบบมีเงื่อนไข และมองการทำงานเป็นพื้นที่ชั่วคราวสำหรับการพัฒนาตนเองมากกว่าความผูกพันระยะยาว ซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงเชิงรุ่น ที่ทำให้การย้ายงานกลายเป็นเรื่องปกติในเส้นทางอาชีพ งานวิจัยนี้มีส่วนช่วยเชื่อมโยงแนวคิดด้านตลาดแรงงาน ความไม่สมมาตรของข้อมูล และแนวคิดหลังสมัยใหม่ เพื่ออธิบายการย้ายงานในช่วงต้นอาชีพในฐานะผลลัพธ์ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและค่านิยมของปัจเจก ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์และนโยบายแรงงานในระยะยาว

คำสำคัญ: การย้ายงานช่วงต้นอาชีพ, บรรยายภาคีในที่ทำงาน, ความไม่สมมาตรของข้อมูล, แรงงานรุ่นใหม่, การเปลี่ยนผ่านเชิงรุ่น

* นักศึกษาปริญญาตรี คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Beyond Pay and Position: Workplace Climate and Early-Career Job Mobility under Information Asymmetry

Abstract

Early-career job mobility has become a defining feature of contemporary labor markets, particularly among young workers navigating employment under conditions of uncertainty and incomplete information. This study examines early-career job mobility as a structural process shaped by workplace climate and information asymmetry. Using a qualitative research design, in-depth interviews were conducted with 26 young workers who had experienced at least one job transition during the early stage of their careers. Data were analyzed using thematic analysis to identify patterns and mechanisms underlying job mobility decisions.

The findings reveal that workplace climate functions as a “minimum condition of retention” with interpersonal relationships and team dynamics playing a more decisive role than income or occupational status. Moreover, job mobility is driven by a three-stage mechanism under information asymmetry: expectation formation based on incomplete information, expectation–experience mismatch after entering the organization, and mobility decisions as a corrective response to this mismatch. In addition, young workers demonstrate conditional attachment to organizations and tend to view employment as a temporary platform for self-development rather than a long-term commitment. This reflects broader generational shifts that normalize job mobility as part of career development. This study contributes to the literature by integrating labor market theory, information asymmetry, and postmodern perspectives to explain early-career job mobility as an outcome of interactions between structural constraints and individual values. The findings have important implications for organizational management and labor policy in addressing workforce retention and job quality in contemporary labor markets.

Keywords: early-career job mobility, workplace climate, information asymmetry, young workers, cohort replacement

The Hidden Cost of Air Pollution Attributed to Health in Thailand

Chanitra Chaihong^{*}, Warisara Numpee[†], Pudtan Phanthunane[‡],

Anon Suksak[§] and Natthawudh Konglumpun^{**}

Abstract

Fine particulate matter (PM2.5) pollution has been a persistent environmental and public health concern for decades. Exposure to PM2.5 is associated with chronic obstructive pulmonary disease (COPD), cerebrovascular disease (CVA), lung cancer, and ischemic heart disease (IHD). This study investigates the economic costs attributable to PM2.5 air pollution in Thailand. Using a cost-of-illness framework and Population Attributable Fraction (PAF) from a societal perspective, we estimate direct healthcare costs and indirect productivity losses arising from premature mortality and absenteeism. The data was synthesized from multiple authoritative sources, including the Ministry of Public Health, the Department of Provincial Administration, the Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), the Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (GISTDA), and relevant academic literatures. An Excel-based mathematical model was developed using this integrated data. The findings reveal that the economic cost of PM2.5 air pollution in Thailand amounted to approximately 8.2 billion Baht in 2023. Productivity losses arising from premature mortality constituted the largest portion of the total economic impact, accounting for approximately 50%, followed by healthcare treatment costs at 45%. The economic burden of COPD is the most significant when compared to other related diseases, accounting for 33% of the total economic cost. Notably, the total treatment costs alone represent 1.20% of the total public health expenditure. This substantial economic burden can be mitigated through the implementation of robust pollution control policies, including stringent monitoring of industrial emissions and fuel combustion. Such interventions are highly cost-effective when the previously unaccounted economic impacts of PM2.5 are considered. These findings underscore the urgency for policymakers to incorporate PM2.5 mitigation into immediate and evidence-based policy actions.

Keywords: PM2.5 air pollution, population attributable fraction, economic burden, premature mortality, healthcare costs

^{*} Undergraduate Student, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

[†] Undergraduate Student, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

[‡] Master's Student, Graduate School of Applied Statistics, National Institute of Development Administration

[§] Lecturer, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

^{**} Lecturer, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University \ Corresponding author

พลวัตภูมิอากาศและโรคไข้มาลาเรีย: การวิเคราะห์ช่วงเวลาหน่วงเพื่อการเฝ้าระวัง สภาวะประชากรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

กชกร กองไธสง^{*} วรากร โกศัยเสวี[†] และ หทัยชนัน อินทร์ชัย[‡]

บทคัดย่อ

โรคไข้มาลาเรีย (malaria) เป็นโรคติดต่อมาโดยแมลง (vector-borne disease) ที่ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย ถือเป็นโรคที่มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศจึงมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อแนวโน้มการระบาดของโรคไข้มาลาเรีย และในหลายพื้นที่ของประเทศไทยยังคงมีโรคไข้มาลาเรียเป็นโรคประจำถิ่น โดยเฉพาะจังหวัดชุมพรและจังหวัดระนอง ซึ่งพบอุบัติการณ์ของโรคไข้มาลาเรียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศและอุบัติการณ์โรคไข้มาลาเรียในพื้นที่จังหวัดชุมพรและระนอง การศึกษานี้เป็นการศึกษาย้อนหลัง (retrospective study) โดยวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2568 ระหว่างข้อมูลปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ จากกรมอุตุนิยมวิทยา ได้แก่ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย อุณหภูมิเฉลี่ย ปริมาณน้ำฝนสะสม ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย จำนวนวันที่ฝนตก และความเร็วลมเฉลี่ย และข้อมูลจำนวนผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรีย จากฐานข้อมูลระบบมาลาเรียออนไลน์ กรมควบคุมโรค โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านด้านอุณหภูมิ ได้แก่ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย อุณหภูมิเฉลี่ย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) โดยพบความสัมพันธ์สูงสุดที่ช่วงเวลาหน่วง (lag time) ตั้งแต่ 1 ถึง 2 เดือน ขณะที่ความสัมพันธ์ ปริมาณน้ำฝนสะสม และจำนวนวันที่ฝนตก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) พบความสัมพันธ์สูงสุดที่ช่วงเวลาหน่วงตั้งแต่ 3 ถึง 4 เดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศในช่วงเวลาที่ผ่านมาสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรียในระยะเวลาก่อนหน้า

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ช่วงเวลาหน่วง (lag time) ร่วมกับปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศมีความสัมพันธ์กับอุบัติการณ์ของโรคไข้มาลาเรียอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเวลาหน่วงที่แตกต่างกัน ดังนั้นการระบุช่วงเวลาหน่วงที่แม่นยำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะช่วงเวลาหน่วงของปัจจัยด้านอุณหภูมิในการนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า และการวางแผนเตรียมความพร้อมในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคในช่วงเวลาเวลาที่คาดว่าจะมีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้มาลาเรียได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, ความสัมพันธ์, ปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ, โรคไข้มาลาเรีย

^{*} นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

[†] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาปรสิตวิทยาและกีฏวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

[‡] อาจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

Climate Dynamics and Malaria: A Time-Lag Analysis for Population Health Surveillance in Upper Southern Region of Thailand

Abstract

Malaria is a vector-borne disease that remains a significant public health problem in Thailand. Malaria is a climate change-sensitive disease, and variations in climatic conditions significantly influence malaria transmission and outbreaks. In several areas of Thailand, malaria remains endemic, particularly in Chumphon and Ranong provinces, where incidence malaria has shown a continuous upward trend. This study aimed to investigate the correlation between climatic factors and malaria incidence in the upper southern region of Thailand, A case study of Chumphon and Ranong provinces. A retrospective study design analyzed monthly secondary data from January 2015 to October 2025. Climatic data were obtained from the Thai Meteorological Department, including average minimum temperature, average maximum temperature, average temperature, cumulative rainfall, average relative humidity, number of rainy days, and average wind speed. Data on the number of malaria cases were obtained from the online malaria database of the Department of Disease Control. Inferential statistical analysis was conducted to examine the correlation between climatic variables and malaria incidence using Pearson's Correlation Coefficient.

The results showed that in both Chumphon and Ranong provinces, temperature-related factors, including average minimum temperature, average maximum temperature, and average temperature, were positively correlated with the number of malaria cases, with statistically significant associations (p -value < 0.05), with the strongest correlation observed at time lag of 1 to 2 months. In contrast, relative humidity, cumulative rainfall, and the number of rainy days exhibited statistically significant negative correlations with malaria incidence (p -value < 0.05), with the strongest correlations observed at time lag of 3 to 4 months. These findings suggest that changes in climatic factors during preceding periods are significantly correlated with subsequent changes in malaria incidence.

This study shows that lag time analysis, when integrated with climatic factors, is significantly associated with malaria incidence across varying lag periods. These findings highlight the importance of accurately identifying lag times, as such precision is essential for enhancing the reliability of early warning systems. Furthermore, these results provide critical support for the strategic planning of surveillance, prevention, and control measures during periods of elevated malaria risk.

Keywords: Climate change, Correlation, Climatic factors, Malaria

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 6 ประชากรกับสุขภาพ

4 บทความ

- ธรรมชาติของข้อมูลกับการบูรณาการบริการทางสังคมและสุขภาพตามหลักการบริการที่ครอบคลุม (Universal Health Coverage): กรณีศึกษาแพลตฟอร์ม “เติมเต็ม”
- การประมาณค่าความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มาจากผลกระทบบการยกเลิกนโยบายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย
- การเข้ารับบริการตรวจสุขภาพประจำปีของประชากรไทยและปัจจัยกำหนดในปี 2562 และ 2566
- เส้นทางของผู้ดูแลในครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อรังระยะยาว

ธรรมาภิบาลข้อมูลกับการบูรณาการบริการทางสังคมและสุขภาพตามหลักการบริการ ที่ครอบคลุม (Universal Health Coverage): กรณีศึกษาแพลตฟอร์ม “เติมเต็ม”

ธนาคม วงษ์บุญธรรม¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายในการศึกษาธรรมาภิบาลข้อมูลสำหรับสนับสนุนการบูรณาการบริการสุขภาพและสังคมที่ครอบคลุม ผ่านกรณีศึกษาการพัฒนาแพลตฟอร์มเติมเต็มในบริบทการกำกับดูแลหลายระดับในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยใช้การทบทวนเอกสารโครงการ นโยบาย และงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลข้อมูล การบูรณาการข้อมูล และผลลัพธ์

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าธรรมาภิบาลข้อมูลมีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางกติกากฎ กติกา บทบาท และกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ซึ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความร่วมมือในพื้นที่สำหรับการดูแลและคุ้มครองเด็กเปราะบาง โดยแพลตฟอร์มเติมเต็มทำหน้าที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลและประสานภารกิจจนเกิดการวางแผนการจัดบริการในลักษณะการยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง ข้อค้นพบเน้นความสำคัญของการบูรณาการบริการสุขภาพและสังคมไม่ได้ขึ้นอยู่กับพัฒนาเทคโนโลยีเท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขทางสถาบัน เช่น ความชัดเจนในการกำหนดบทบาท การกำหนดความร่วมมือ และการยกระดับศักยภาพของหน่วยงาน

บทสรุปของการศึกษาจึงเสนอให้พิจารณาธรรมาภิบาลข้อมูลเป็นกลไกในการเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย ระบบข้อมูล และการจัดบริการในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญต่อการออกแบบนโยบายและพัฒนาระบบบริการแบบบูรณาการ โดยเน้นการพัฒนากลไกสถาบันควบคู่กับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อยกระดับผลลัพธ์ในการจัดบริการสุขภาพและสังคมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาลข้อมูล การบริการที่ครอบคลุม การบูรณาการบริการทางสังคมและสุขภาพ การคุ้มครองเด็ก
เด็กและครอบครัวเปราะบาง

¹ อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Data Governance for Integrated Social and Health Services under Universal Health Coverage: A Case Study of the “TermTem” Platform

Abstract

This study investigates the function of data governance as an institutional mechanism that facilitates the integration of health and social services within the Universal Health Coverage (UHC) framework. The research centers on the TermTem platform and employs an analytical documentary method, drawing upon project documentation, policy materials, and pertinent literature. A conceptual framework is utilized to examine the interplay between data governance, data integration, and service outcomes.

The results indicate that data governance establishes rules, delineates roles, and implements coordination mechanisms conducive to data sharing and inter-agency collaboration. The platform serves as a governance infrastructure, enabling integrated population data and supporting person-centered service delivery. Nevertheless, technological solutions alone are insufficient for service integration; successful implementation also requires institutional factors such as clear role definition, organizational capability, and effective inter-agency cooperation.

This study advances understanding by framing data governance as a connecting mechanism that bridges policy, data systems, and service delivery across various levels of governance. The findings underscore the necessity for alignment between digital platforms and institutional frameworks to enhance UHC outcomes.

Keywords: data governance; universal health coverage; integrated social and health services; child protection; vulnerable children and families

การประมาณค่าความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มาจากผลกระทบการยกเลิกนโยบาย ห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย ระหว่างปี 2568 – 2578

อรณิชา หนูนาค[†] มธุรส ทิพยมงคลกุล[†]
จิราลักษณ์ นนทาร์ักษ์[‡] และหทัยชนน์ อินทร์ชัย[§]

บทคัดย่อ

บุหรี่ไฟฟ้าเป็นความท้าทายต่อเป้าหมายการลดความชุกผู้สูบบุหรี่ใหม่ เนื่องจากกลยุทธ์ทางการตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบที่มุ่งเป้าไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าที่เป็นภัยคุกคามต่อการควบคุมยาสูบและสาธารณสุข ประเทศไทยจึงกำหนดนโยบายการห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อป้องกันนักสูบบุหรี่ใหม่และคุ้มครองสุขภาพของประชาชน อย่างไรก็ตาม หากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในอนาคต อาจส่งผลกระทบต่อทุนมนุษย์ด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การคาดประมาณผลกระทบต่อความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่อาจเกิดขึ้นจึงเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประมาณค่าความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป ระหว่างปี 2568 – 2578 ภายใต้สถานการณ์สมมติที่มีการยกเลิกนโยบายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า การศึกษานี้ใช้ฐานข้อมูลitudinal จากการสำรวจระดับชาติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2557– 2567 และประยุกต์ใช้แบบจำลองมาร์คอฟ (Markov model) เพื่อประมาณค่าความชุก โดยพิจารณาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และนโยบายบุหรี่ไฟฟ้า พร้อมทั้งเปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบันกับสถานการณ์ภายหลังการยกเลิกนโยบายภายใต้การกำกับดูแลที่ต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ความชุกของการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกสถานการณ์ ภายใต้สถานการณ์ที่ยกเลิกนโยบายภายใต้การกำกับดูแลระดับสูง พบว่าความชุกเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.13 ในปี 2578 ส่วนสถานการณ์ภายใต้การกำกับดูแลที่ระดับปานกลางถึงต่ำ ความชุกเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 7.59 ถึง 8.75 ซึ่งสูงกว่าสถานการณ์ปัจจุบัน 3.56 เท่า ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า หากยกเลิกนโยบายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าจะทำให้ความชุกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีนัยสำคัญต่อระบบสาธารณสุข ดังนั้น ผลการศึกษาจึงเน้นย้ำความจำเป็นในการคงนโยบายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า สร้างเสริมการเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรในระยะยาว

คำสำคัญ: การประมาณค่า, ความชุก, นโยบายการควบคุมยาสูบ, บุหรี่ไฟฟ้า, ประเทศไทย

* นักศึกษาลัทธิวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (โรคติดต่อและวิทยาการระบาดทางการสาธารณสุข) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[†] รองศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

[§] อาจารย์ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Projection of the Prevalence of Electronic Cigarette Use Attributable to the Impact of Lifting Thailand's Ban on the Importation and Sale of Electronic Cigarettes, 2025 – 2035

Abstract

Electronic cigarettes have emerged as a strategic marketing tool employed by the tobacco industry, particularly targeting children and adolescents. The rapid proliferation of electronic cigarette use poses a significant threat to tobacco control efforts and public health. In Thailand, the importation and sale of electronic cigarettes are currently prohibited to prevent initiation among youth and to protect public health. However, no studies have projected the impact of potential policy changes on electronic cigarette use prevalence in Thailand, creating a critical evidence gap for policy decisions that may have far-reaching consequences for health-related, economic, social, and long-term national development outcomes. This study aimed to project the prevalence of electronic cigarette use among the Thai population aged 15 years and older during 2025 – 2035 under a hypothetical scenario in which the ban on the importation and sale of electronic cigarettes is lifted. The study utilized secondary data from nationally representative surveys conducted by the National Statistical Office between 2014 and 2024 and applied a Markov model to estimate prevalence trends by incorporating variables related to electronic cigarette use situations and policies. The current policy scenario was compared with deregulation scenarios reflecting varying levels of policy intensity. The findings showed that the prevalence of electronic cigarette use demonstrated an increasing trend across all scenarios. Under the current policy scenario, prevalence was projected to rise modestly from 1.94% in 2025 to 2.46% in 2035. In contrast, deregulation scenarios showed substantially higher increases. Under a high-intensity regulation following deregulation, prevalence was projected to increase to 6.13% in 2035. Moreover, moderate - to low-intensity regulation scenarios resulted in even greater increases, with projected prevalence ranging from 7.59% to 8.75%, representing approximately 3.56-fold higher levels than the current policy scenario. These findings indicate that lifting the ban on the importation and sale of electronic cigarettes would lead to sustained increases in prevalence with significant public health implications. The study emphasizes the necessity of maintaining the current prohibition, strengthening surveillance and law enforcement mechanisms to prevent long-term health impacts on the population.

Keywords: projection, prevalence, tobacco control policy, e-cigarettes, Thailand

การเข้ารับบริการตรวจสุขภาพประจำปีของประชากรไทยและปัจจัยกำหนด ในปี 2562 และ 2566

รุ่งทิพย์ เลิศนิทัศน์¹

บทคัดย่อ

การเข้าถึงการตรวจสุขภาพประจำปีเป็นมาตรการด้านการส่งเสริมพฤติกรรม (active ageing) และการป้องกันปัญหาสุขภาพของประชากรไทยในบริบทสังคมสูงวัยที่สำคัญ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้ารับบริการตรวจสุขภาพประจำปีและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการของประชากรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ในปี 2562 และ พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจอนามัยและสวัสดิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิภาค (binary logistic regression) และการวิเคราะห์ข้อมูลภาคตัดขวาง (pooled cross sectional data)

ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของประชากรไทยที่เข้ารับบริการตรวจสุขภาพประจำปีในปี 2566 ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิภาคพบว่า ปัจจัยเพศ อายุ สถานภาพสมรส ภาคที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ และ สวัสดิการสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับการตรวจสุขภาพประจำปีของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในปี 2562 และ 2566 โดยสวัสดิการสุขภาพมีความสัมพันธ์สูงกับการรับการตรวจสุขภาพประจำปี และมีเพียงปัจจัยเดียวคือ ปัจจัยเขตที่อยู่อาศัย ที่พบความสัมพันธ์กับการตรวจสุขภาพประจำปีของประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปี 2562 เท่านั้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาทิศทางของความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในแต่ละปีเปรียบเทียบกัน พบว่า ปัจจัยที่มีทิศทางของความสัมพันธ์แตกต่างกัน คือ ปัจจัยเพศ สถานภาพสมรส ภาคที่อยู่อาศัย และ ระดับการศึกษา โดยพบว่าในปี 2566 เพศชายได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี น้อยกว่าเพศหญิง ผู้ที่เป็นโสดได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพ สมรส และ ม่าย/หย่า/แยก และผู้ที่อาศัยอยู่ในระดับภูมิภาคได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีน้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และผู้ที่มีการศึกษาระดับกลาง จะได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีน้อยกว่าประชากรที่มีการศึกษาระดับต่ำ และพบว่าในปี 2566 มีการตรวจสุขภาพประจำปีน้อยกว่า พ.ศ. 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมให้ประชากรไทยเข้าถึงการตรวจสุขภาพประจำปีให้มากขึ้น ควรมุ่งเน้นส่งเสริมประชากรในกลุ่มเพศชาย ผู้ที่มีอายุ 15-34 ปี ผู้ที่มีสถานภาพโสด และอาศัยอยู่ในพื้นที่ภูมิภาค โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคกลาง และมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อีกทั้งส่งเสริมให้ประชากรมีสวัสดิการด้านสุขภาพที่ครอบคลุมการตรวจสุขภาพประจำปี ในทุกประเภทสวัสดิการ และประชาสัมพันธ์ให้ประชากรเข้าถึงบริการการตรวจสุขภาพประจำปี

คำสำคัญ: การตรวจสุขภาพ, โควิด-19, ส่งเสริมสุขภาพ

Utilization of Annual Health Check-up Services among the Thai Population and Determining Factors in 2019 and 2023

Abstract

Access to annual health check-up services is an important measure for promoting active ageing and preventing health problems among the Thai population in the context of an ageing society. This study aims to examine the utilization of annual health check-up services and the factors associated with service utilization among the Thai population aged 15 years and older in 2019 and 2023, representing the periods before and after the COVID-19 pandemic. The study uses data from the Health and Welfare Survey conducted by the National Statistical Office of Thailand. Data were analyzed using Descriptive Statistics, Binary Logistic Regression and Pooled Cross Sectional Data.

The results show that the proportion of the Thai population receiving annual health check-ups in 2023 declined compared with 2019. However, the binary logistic regression analysis indicates that gender, age, marital status, region of residence, educational level, occupation, and health welfare were significantly associated with annual health check-up utilization among the Thai population aged 15 years and older in both 2019 and 2023. Health welfare exhibited the strongest association with annual health check-up utilization. Region of residence was the only factor that showed a statistically significant association with annual health check-up utilization in 2019 alone. Furthermore, comparisons of the direction of association across the two years revealed differences in gender, marital status, region of residence, and educational level. In 2023, males were less likely than females to receive annual health check-ups; single individuals were less likely to undergo health check-ups than those who were married or widowed/divorced/separated; residents of regional areas were less likely to receive annual health check-ups than those living in Bangkok; and individuals with a medium level of education were less likely to receive annual health check-ups than those with a low level of education. And in 2023, the rate of annual health check-ups was lower than in 2019.

The findings of the study suggest that effort to increase access to annual health check-ups among the Thai population should focus on males, aged 15-34 years, individuals who are single, those living in regional areas, and those with a medium level of education, non-employed individuals, individuals who are single, those living in regional areas, and those with a medium level of education. In addition, promoting health welfare or health insurance coverage that includes annual health check-ups is recommended.

keywords: COVID-19, health check-up, health promotion

เส้นทางของผู้ดูแลในครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อรังระยะยาว

อติเรก เร่งมานะวงษ์^{*}, โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์[†],
ศิราณี ศรีหามาต[‡], ธนวรรณ สารรัมย์[§] และชัชชล อัจฉนาทิตี^{**}

บทคัดย่อ

การศึกษาเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยระยะยาวที่ผ่านมา เน้นศึกษาเกี่ยวกับผู้ป่วย ทำให้ผู้ดูแลในครอบครัวถูกมองข้าม การศึกษานี้เพื่อศึกษาประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแล กลุ่มเป้าหมายการศึกษา ได้แก่ ผู้ดูแลในครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำนวน 30 คน จาก 30 ครอบครัว รวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน - กรกฎาคม 2568 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชนชนบทและเมือง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยระหว่าง 40-50 ปี ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยในฐานะคู่สมรส บิดามารดาและบุตร ประสบการณ์การดูแลระหว่าง 3-23 ปี ข้อค้นพบสำคัญผ่านเส้นทางกรกลายเป็นผู้ดูแล เป็น 4 ระยะ ได้แก่ (1) ก่อนที่จะเป็นผู้ดูแล (2) เมื่อเป็นผู้ดูแลหน้าใหม่ (3) เมื่อเป็นผู้ดูแลอย่างสมบูรณ์ และ (4) การปรับตัวในปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละระยะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ แตกต่างกันไป ได้แก่ ปัญหาในการดูแลทางสังคม ระบบเศรษฐกิจ/การเงิน และสุขภาพกายและจิตใจ โดยมีจุดสร้างปัญหาในการดูแล ดังนี้ (1) ภาระการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังตลอด 24 ชั่วโมงเพียงลำพังแทบไม่มีเวลาหายใจ (2) ภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว (3) การสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพและหารายได้ของผู้ดูแล (4) ผู้ดูแลในครอบครัวไม่รู้จะรับมือกับสภาพปัญหาและอาการของผู้ป่วย และ (5) ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวอาศัยอยู่เพียงลำพังและขาดคนดูแล

คำสำคัญ: จุดสร้างปัญหาการดูแล, ผู้ดูแลครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, ภาระการดูแล, เส้นทางกรดูแล

^{*} นักวิจัย, มุลินธิสังคัมและสุขภาพ \ Corresponding author

[†] ผู้อำนวยการ มุลินธิสังคัมและสุขภาพ

[‡] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

[§] นักวิจัย มุลินธิสังคัมและสุขภาพ

^{**} นักวิจัย มุลินธิสังคัมและสุขภาพ

The Caregiver's Journey within the Family of Patients with Long-Term Chronic Illnesses

Abstract

Previous studies on long-term care have focused on patients, leaving family caregivers largely unnoticed. This study aimed to examine the caregiving experiences of family caregivers. The study population consisted of 30 family caregivers from 30 households with chronic illnesses. Data was collected between April and July 2025 through in-depth interviews with the target group in rural and urban communities. The results showed that most caregivers were female, with an average age of 40-50 years, and served as spouses, parents, and children, with 3-23 years of caregiving experience. Key findings categorized the caregiving journey into four stages: (1) before becoming a caregiver, (2) as a new caregiver, (3) as a fully qualified caregiver, and (4) in the present adjustment period. Each stage presented different challenges, including social care issues, economic/financial problems, and physical and mental health challenges. The problems are as follows: (1) The burden of caring for chronically ill patients 24 hours a day alone leaves them with almost no time to breathe; (2) The financial burden of caring for chronically ill patients affects the family's livelihood; (3) The loss of opportunities for caregivers to work and earn income; (4) Family caregivers do not know how to cope with the patient's problems and symptoms; and (5) Chronically ill patients with long-term dependency live alone and lack caregivers.

Keywords: caregiving burden, family caregivers for patients with chronic illnesses, pain points in caregiving, patient caregivers journey

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 7 ประชากรสูงวัย และประชากรกลุ่มเฉพาะ

4 บทความ

- Uncertainty-aware Bayesian estimation of the population size of males who have sex with men (MSM) in the Philippines
- Heteronormative positioning of female same-sex intimacy: A thematic analysis
- Nowcasting Economic and Health Pressures on Indonesia's Aging Population: A High-Frequency Big Data Approach
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าไม่ถึงบริการด้านสุขภาพจากภาครัฐของผู้สูงอายุ

Uncertainty-Aware Bayesian Estimation of the Population Size of Males Who Have Sex With Men (MSM) in the Philippines

Joseph S. Martinez[†] Patama Vapattanawong[†]
Dusita Phuengsamran[‡] Aphichat Chamrathirong[§]

Abstract

Introduction: Achieving equitable progress toward the 2030 HIV targets in the Philippines requires reliable subnational MSM estimates. Yet most localities lack direct size estimates and rely on service-based extrapolations that may be biased and do not quantify uncertainty. We aimed to generate uncertainty-aware MSM population size estimates for 1,634 cities and municipalities by integrating HIV surveillance indicators with structural data, reducing bias from reliance on service data to support decentralised planning.

Methods: We fitted a Bayesian beta regression model with a logit link, using direct MSM size estimates from 31 cities (2022) as the outcome. Predictors were secondary data: the HIV case-to-population ratio (HIV-positive cases among MSM relative to the city's adult population) and data from the Philippine Statistics Authority (urbanisation, population density, and the proportion of males aged 15–19 years) as covariates. Predictors were transformed and standardised. We estimated two models: a service-based indicator model (HIV ratio only) and a covariate-informed model (HIV ratio plus covariates). Model fit was assessed using posterior predictive checks and Pareto-smoothed importance sampling leave-one-out cross-validation (PSIS-LOO). Posterior draws generated city and municipality estimates, aggregated to provincial, regional, and national totals, with 95% credible intervals (CrI); we also examined CrI width, extreme-locality estimates, and spatial patterns.

Results: Both models converged and produced plausible sampling estimates. The covariate-informed model fit better and yielded more stable city-level estimates than the service-based indicator model. Under the covariate-informed model, aggregated regional MSM proportions were highest in the National Capital Region (0.063; CrI 0.057–0.070) and lowest in the Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (0.01%; CrI 0.005–0.018), with city-level estimates of 0.001–0.008. National MSM population size estimates were similar between models, but the service-indicator model produced implausibly high locality estimates of up to 0.12, whereas the covariate-informed model reduced extremes and improved precision.

Conclusions: Including structural covariates with HIV indicators, the Bayesian framework generated a more plausible, credible, and uncertainty-aware MSM size estimates for more reliable subnational HIV planning.

Keywords: bayesian modeling, MSM, population size estimates, Philippines

[†] Master's student, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

[†] Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

[‡] Assistant Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

[§] Professor Emeritus, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

Heteronormative Positioning of Female Same-sex Intercourse: A Thematic Analysis

Htein Lin Aung^{**} Dusita Phuengsamran^{††}

Kathleen Ford^{‡‡} and Saran Pimthong^{§§}

Abstract

Despite the global rise in visibility of diverse sexualities, heteronormative norms continue to influence the legitimacy of female same-sex intercourse via discursive practices. This study examines how female same-sex intimacy has been constructed within the heteronormative framework across diverse settings by applying the secondary qualitative analysis of the data from the “World Health Organization’s Cognitive Testing of a Survey Instrument to Assess Sexual Practices, Behaviors, and Health-Related Outcomes (CoTSIS) project.” The dataset consists of the cognitive interviews conducted with 645 participants across nineteen countries across five continents. Using the thematic analysis, this study found a significant trans-cultural convergence of interrelated discursive mechanisms intensely predominated by the heteronormative framework in which female same-sex intercourse was articulated by moral condemnation deeply rooted in religious doctrine, a male-centric construction of sexual legitimacy that focuses on male participation, and the naturalization of heterosexuality through procreative intent, gender complementary, and biological essentialism. By demonstrating these shared discursive practices across diverse sociocultural and linguistic contexts, this study extends the existing scholarship on sexual minorities by shifting the focus from the individual stigma towards sexual minorities including female same-sex intercourse to the shared discursive processes that define sexual legitimacy itself. Keywords: female same-sex intercourse, heteronormative framework, sexual legitimacy, trans-cultural analysis.

^{**} Graduate Student (Master’s level), Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Nakhon Pathom 73170

^{††} Assistant Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Nakhon Pathom 73170

^{‡‡‡} Lecturer, Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Nakhon Pathom 73170

^{§§} Assistant Director, Institute for Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110

Nowcasting Economic and Health Pressures on Indonesia's Aging Population: A High-Frequency Big Data Approach

Marcella Alifia Kuswana Putri^{*} Chandra Utama[†]

บทคัดย่อ

Indonesia is experiencing structural population aging, with 41.75% of elderly individuals concentrated in the bottom 40% expenditure group (B40), most of whom lack formal pension coverage. Current monitoring relies on annual administrative data, which is subject to publication delays. This study develops a Digital Stress Index as an adaptive nowcasting instrument, conceptualized as a real-time behavioral proxy rather than a predictor of a single official indicator to monitor administrative friction and information search costs incurred by the elderly and their caregivers. Google Trends data (2015–2025) are analyzed through micro-lexicon extraction of National Health Insurance (*Badan Penyelenggara Jaminan Sosial* or BPJS) procedures, such as referrals, fines, and arrears. Principal Component Analysis (PCA) extracts latent dimensions, while rolling Z-score analysis detects volatility anomalies. The First Principal Component (PC1) accounts for 53.94% of the total variance, suggesting a dominant shared dimension in digital search behavior, which is plausibly associated with administrative and economic pressures. The index exhibits a consistent positive alignment with demographic burden; however, after 2021, a divergence emerges as the National Health Expenditure (NHE) contracted to 2.69% of Gross Domestic Product (GDP), while digital stress increased. Anomalies detected during the Delta Wave ($Z = 2.72$) and the Standard Inpatient Class (*Kelas Rawat Inap Standar* or KRIS) transition ($Z = 2.68$) were observed several months prior to corresponding patterns in official data. These results suggest that digital traces can serve as a supplementary signal for detecting vulnerability during periods of data lag. Integrating such instruments may improve the responsiveness of social protection systems for vulnerable populations.

Keywords: population ageing, digital stress index, nowcasting, google trends, principal component analysis (PCA)

^{*} Lecturer Parahyangan Catholic University, Indonesia \ * Corresponding author

[†] Lecturer Parahyangan Catholic University, Indonesia

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าไม่ถึงบริการทางด้านสุขภาพจากภาครัฐของผู้สูงอายุ

ปราชญา ศรีธธา[†] สุทธิดา ชนวนวัน^{**}
นุชราภรณ์ เลี้ยงรินรัมย์^{††} และกาญจนา ตั้งชลทิพย์^{§§}

บทคัดย่อ

แม้ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการขยายความครอบคลุมของสิทธิหลักประกันสุขภาพ แต่ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังคงสะท้อนปัญหาช่องว่างระหว่างการมีสิทธิกับการเข้าถึงบริการจริง การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าไม่ถึงบริการดังกล่าว โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดพฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพของแอนเดอร์เซน (Andersen's behavioral model) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการ "การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567" ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประชากรที่ศึกษาคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงซ้อน (complex samples binary logistic regression) เพื่อหาปัจจัยทำนายการเข้าไม่ถึงบริการ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า อุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุเข้าไม่ถึงบริการแม้จะมีอาการเจ็บป่วย คือ ปัจจัยเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การไม่มีผู้ดูแลพาไปโรงพยาบาล และภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทาง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าไม่ถึงบริการนั้น ปัจจัยนำ (predisposing factors) โดยเฉพาะผู้สูงอายุกลุ่มวัยปลาย (80 ปีขึ้นไป) และผู้ที่อาศัยอยู่เพียงลำพัง มีแนวโน้มที่จะเข้าไม่ถึงบริการสูงกว่ากลุ่มอื่น ในด้าน ปัจจัยสนับสนุน (enabling factors) พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอ และผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งเผชิญข้อจำกัดด้านการเดินทางและทรัพยากรมากกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเมือง นอกจากนี้ ในด้านปัจจัยความจำเป็น (need factors) พบว่า ผู้สูงอายุที่ประเมินสุขภาพตนเองต่ำจะมีความเสี่ยงในการเข้าไม่ถึงบริการสูง ซึ่งสะท้อนสภาวะอ่อนแอที่กลุ่มเปราะบางที่สุดกลับเข้าถึงบริการได้ยากที่สุด ข้อค้นพบจากการศึกษานี้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการขจัดอุปสรรคเชิงโครงสร้างผ่านการพัฒนาระบบบริการเชิงรุกและการสนับสนุนระบบการดูแลในชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการสุขภาพภาครัฐได้อย่างเท่าเทียม

คำสำคัญ: การเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพ, ผู้สูงอายุไทย, หลักประกันสุขภาพ, แบบจำลองของแอนเดอร์เซน

[†] นักศึกษาปริญญาโท สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

^{**} อาจารย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

^{††} อาจารย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

^{§§} อาจารย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

Factors Influencing Older Adults' Inaccessibility to Public Health Services in Thailand

Abstract

Although Thailand has successfully expanded the coverage of universal health rights, empirical evidence continues to reflect a gap between entitlement and actual access to services. This study aims to examine factors affecting such inaccessibility, by applying Andersen's Behavioral Model of Health Services Use. This quantitative research analyzed secondary data from "The 2024 Survey of Older Persons in Thailand" conducted by the National Statistical Office. The study population comprised elderly persons aged 60 years and over living in private households. Data were analyzed using descriptive statistics and Complex Samples Binary Logistic Regression to identify predictors of inaccessibility. The results indicate that key obstacles preventing the elderly from accessing services despite illness are structural barriers, specifically the lack of caregivers to accompany them to the hospital and the burden of transportation costs. Regarding factors associated with inaccessibility, Predisposing factors, particularly being in the oldest-old group (80 years and over) and living alone, showed a higher tendency for inaccessibility compared to other groups. In terms of Enabling factors, significant associations were found among elderly individuals with insufficient income and those residing in non-municipal areas, who face greater constraints regarding transportation and resources than those in urban areas. Furthermore, regarding Need factors, it was found that elderly individuals with poor self-rated health are at higher risk of inaccessibility, reflecting a paradox where the most vulnerable groups face the greatest difficulty in accessing services. These findings lead to policy recommendations aimed at eliminating structural barriers through the development of proactive service systems and support for community-based care, to reduce inequality and facilitate equitable access to public healthcare for the Thai elderly.

Keywords: healthcare inaccessibility, Thai elderly, universal health coverage, Andersen's model

บทคัดย่อ

กลุ่มที่ 8 แรงงานกับการย้ายถิ่น

4 บทความ

- การใช้ทุนดิจิทัลของครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังแรงงานไทยย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับทักษะของแรงงานไทย
- Settlement Intentions of Second-Generation Migrants from Myanmar in Thailand
- จังหวะของการเจริญพันธุ์และแนวทางการสร้างครอบครัวของแรงงานข้ามชาติรุ่นที่สองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มอญ เมียนมา และลาว

การใช้ทุนดิจิทัลของครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังแรงงานไทยย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ

ณัฐวรรธ อุไรอำไพ¹, ดุษฎี อายุวัฒน์¹, รักชนก ชำนาญมาก², ณัฐพล มีแก้ว³,
สุกิริ์ สมอนา⁴, อติเรก เร่งมานะวงษ์⁵, ปัทมพร แยมส์สารวล⁶ และ กวีศักดิ์ ภูจำปา^{6S}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการใช้ทุนดิจิทัลของครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังแรงงานไทยย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ ด้วยเป็นทักษะสมัยใหม่ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและสามารถพัฒนาศักยภาพของครัวเรือนใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปรากฏการณ์วิทยา มีหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลระดับครัวเรือนและชุมชน เก็บข้อมูลในชุมชนชนบทอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงมีนาคม 2568 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครัวเรือนแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 43 ครัวเรือน ทั้งครัวเรือนเดี่ยว ครัวเรือนขยาย ครัวเรือนข้ามรุ่น และครัวเรือนคนเดียว ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกในครัวเรือนกำลังย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศอย่างน้อย 1 คน ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ทั้งแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ร่วมกับการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้นำชุมชน และผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 19 ราย และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังที่มีแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ ครั้งหนึ่งเป็นครัวเรือนข้ามรุ่น ประกอบอาชีพเกษตรกร ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป มีสมาชิกในครัวเรือนย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศแบบถูกกฎหมายราว 2 ใน 3 โดยเป็นแรงงานภาคเกษตรและโรงงานขนาดเล็ก มีรายได้ 30,000-80,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ 3-5 ปี และพบว่าครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังได้รับเงินส่งกลับจากแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศเป็นประจำเดือนละ 15,000-70,000 บาท มีเครื่องมือสำหรับใช้ทุนดิจิทัล ได้แก่ โทรศัพท์มือถือแท็บเล็ต คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก กล้องวงจรปิดแบบสื่อสารได้ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต และมีการใช้ทุนดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกและเสริมสร้างศักยภาพของสมาชิกในครัวเรือน ได้แก่ 1) การใช้อินเทอร์เน็ตและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งการติดตามและบริหารจัดการเงินส่งกลับ 2) การเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อรักษาความสัมพันธ์กับแรงงานย้ายถิ่นและเครือข่าย ถือเป็นกำบังกันความเสี่ยงจากการย้ายถิ่นทำงานต่างประเทศ โดยทำให้ครัวเรือนสามารถรักษาความสัมพันธ์กับแรงงานย้ายถิ่น และช่วยเหลือแรงงานย้ายถิ่น เช่น การคำนวณค่าใช้จ่าย OT เพื่อรักษาผลประโยชน์ และ 3) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ของแรงงานย้ายถิ่น ซึ่งส่งผลให้ครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังในถิ่นต้นทางรับรู้ถึงการมีชีวิตของแรงงานย้ายถิ่น และช่วยรักษาผลประโยชน์ของแรงงานย้ายถิ่นได้

จากการวิจัยการใช้ทุนดิจิทัลแสดงให้เห็นว่าครัวเรือนมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านของการจัดการความเสี่ยงโดยใช้ทักษะสมัยใหม่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านของชุมชนสืบเนื่องเกี่ยวกับการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะครัวเรือนที่อยู่ข้างหลังแรงงานย้ายถิ่น จึงแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมทุนดิจิทัลมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างศักยภาพและทักษะสมัยใหม่ ทำให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีพอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนข้ามรุ่นยังเป็นครัวเรือนที่มีข้อจำกัด ซึ่งควรส่งเสริมทักษะดิจิทัลให้กับครัวเรือนกลุ่มนี้ด้วย

คำสำคัญ: การย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ, ครัวเรือนที่อยู่ข้างหลัง, ทุนดิจิทัล, แรงงานไทยย้ายถิ่น

¹ อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, กลุ่มวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมศาสตร์, ศูนย์บริการแรงงานและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น // Corresponding Author

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁴ รองศาสตราจารย์, สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

⁵ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ และนักวิชาการอิสระ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

⁶ นักศึกษาระดับปริญญาโท กลุ่มวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์บริการแรงงานและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{6S} นักศึกษาระดับปริญญาโท กลุ่มวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์บริการแรงงานและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{6S} นักศึกษาระดับปริญญาโท กลุ่มวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์บริการแรงงานและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น น

Digital Capital Utilization of Households Left Behind by Thai Migrants Working Abroad

Abstract

This research article aimed to study the digital capital utilization among households left behind by Thai migrants working abroad. The study employed a qualitative research methodology based on a phenomenological approach. The unit of analysis was conducted at both the household and community levels. Data were collected in rural communities of Phu Khieo District, Chaiyaphum Province, between November 2024 and March 2025. In-depth interviews were conducted with 43 migrant households, encompassing nuclear, extended, skipped-generation, and single-person households. These households currently had at least one member who had migrated to work abroad for a minimum of one year through both legal and illegal channels. Additionally, semi-structured interviews were conducted with 19 participants, including community leaders and individuals with experience in international migration. Data were analyzed using content analysis.

The research findings found that half of the left-behind households were skipped-generation households. Their primary occupations included farming, trading, and general labor. Approximately two-thirds of the migrant members worked legally as agricultural laborers or in small-scale factories. Their monthly income ranged from 30,000 to 80,000 THB. Most migrants had worked abroad for 3 to 5 years. The study found that left-behind households received regular monthly remittances ranging from 15,000 to 70,000 THB. Tools utilized for digital capital included Smartphones, tablets, notebook computers, two-way communication CCTV cameras, and internet connectivity. Digital capital was utilized to facilitate and enhance the potential of household members in the following ways: 1) Using the internet and electronic devices to learn new things, including tracking and managing remittances. 2) Accessing social media networks to maintain relationships with migrant workers and their networks, which served as a risk prevention strategy for international migration. 3) Learning foreign languages to better understand the migrant workers' situations. These practices enabled left-behind households in the home country to remain informed about the lives of migrant workers and helped protect the migrants' interests.

Keywords: international labour migration, left-behind households, digital capital, Thai migrants

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับทักษะของแรงงานไทย

ศุภวิทย์ อายุวัฒน์^{*} ปัทมพร แยมสำรวจ[†] ณัฐวรรธ อุไรอำไพ[‡]
สุวิมล คำน้อย[§] อนุรักษ์ สิงห์ชัย^{**} และสร้อยบุญ ทราญทอง^{††}

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับทักษะของแรงงานไทย โดยใช้ข้อมูลระดับจุลภาคที่เป็นตัวแทนระดับประเทศจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (labour force survey) ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2567 หน่วยในการวิเคราะห์คือระดับบุคคล คือแรงงานที่มีอายุระหว่าง 16-59 ปี และมีงานทำในช่วง 7 วันก่อนการสำรวจ (n = 39,273) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิภาค (binary logistic regression) ในการศึกษาาระดับทักษะของแรงงานไทย ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัย ประกอบด้วยแรงงานไทยที่มีการทำงานทักษะต่ำและปานกลาง (ทักษะระดับที่ 1 และ 2) และแรงงานไทยที่มีการทำงานทักษะสูง (ทักษะระดับที่ 3 และ 4) ผลการวิจัยพบว่า แรงงานไทยส่วนใหญ่เป็นคน generation Y (เกิดปี 2524-2539) เกือบ 2 ใน 3 อาศัยอยู่ในเขตเมือง โดยเฉพาะพื้นที่ภาคกลาง แรงงานไทยส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคบริการและกระจุกตัวอยู่ในอาชีพที่ใช้ทักษะต่ำและปานกลาง ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกจากรูปแบบของ Nagelkerke แสดงให้เห็นว่า สถานภาพสมรส โสด ภาคบริการ และรายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับทักษะของแรงงานไทย และเพศชาย เขตเมือง กรุงเทพฯ และปริมาณลูกจ้างเอกชน และชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงลบต่อระดับทักษะของแรงงานไทย โดยทุกตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อโอกาสในการทำงานในอาชีพที่ใช้ทักษะสูง โดยแรงงานหญิง แรงงานโสด และผู้ที่ทำงานในภาคบริการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ มีแนวโน้มเข้าถึงงานที่ใช้ทักษะสูงได้มากกว่า ในทางตรงกันข้าม การทำงานในภาคเอกชนและการมีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน มีความสัมพันธ์กับความน่าจะเป็นที่ต่ำลงในการทำงานที่ใช้ทักษะสูง แบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับทักษะแรงงานได้ร้อยละ 51.8 การวิจัยนี้มีส่วนช่วยเพิ่มหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างในการกระจายระดับทักษะภายในตลาดแรงงานของประเทศไทย โดยชี้ให้เห็นถึงบทบาทของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการจ้างงานที่ใช้ทักษะสูง ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังให้ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนากำลังแรงงาน โดยเน้นการส่งเสริม โอกาสในการยกระดับทักษะและการเข้าถึงงานที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมระหว่างกลุ่มประชากรและพื้นที่ต่าง ๆ

คำสำคัญ: ระดับทักษะ, การจ้างงานที่ใช้ทักษะสูง, ความเหลื่อมล้ำในตลาดแรงงาน, กำลังแรงงานไทย, ปัจจัยกำหนดการจ้างงาน

^{*} ศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์บริการแรงงานและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[†] นักศึกษาระดับปริญญาโท กลุ่มวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์บริการแรงงานและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น \ Corresponding Author

[‡] อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

[§] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{**} อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

^{††} อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Factors Influencing the Skill Levels of Thai Workers

Abstract

This study aims to examine the factors influencing the skill levels of Thai workers using nationally representative microdata from the Labour Force Survey conducted by the National Statistical Office of Thailand in 2024. The unit of analysis was individual workers aged 16–59 years who were employed during the seven days preceding the survey (n = 39,273). Descriptive statistics and binary logistic regression analysis were employed to investigate the determinants associated with high-skill employment. This study used skill level of Thai workers, which is the dependent variable, includes Thai workers with low and medium skills level (skill levels 1 and 2) and Thai workers with high skills level (skill levels 3 and 4). The findings indicate that most Thai workers belong to Generation Y (born between 1981 and 1996). Nearly two-thirds reside in urban areas, particularly in the Central region. Most Thai workers were employed in the service sector and concentrated in medium-skill occupations. The results from logistic regression (based on the Nagelkerke model) analysis reveal that marital status (single), employment in the service sector, and monthly income were found to have a positive influence on the skill levels of Thai workers. In contrast, being male, urban areas, Bangkok and vicinities region, private-sector employee, and working hours were found to have a negative influence on the skill levels of Thai workers. All variables significantly influence the likelihood of employment in high-skill occupations. Female workers, single workers, and those employed in the service sector or government-related employment were more likely to access high-skill jobs. In contrast, private-sector employment and longer working hours were associated with lower probabilities of high-skill employment. The model explains 51.8 percent of the variation in workers' skill levels. This study contributes empirical evidence on structural inequalities in skill distribution within Thailand's labour market by highlighting demographic and economic factors shaping access to high-skill employment. The findings provide policy implications for workforce development, emphasizing skill enhancement opportunities and equitable access to quality employment across demographic groups and regions.

Keywords: skill levels, high-skill employment, labour market inequality, Thai workforce, employment determinants

Settlement Intentions of Second-Generation Migrants from Myanmar in Thailand

Pyone Thidar Aung* and Ruttiya Bhula-Or†

Abstract

Migration research has traditionally emphasized first-generation migrants and the childhood outcomes of their descendants, leaving the lived experiences and settlement intentions of working-age second-generation migrants comparatively underexplored. This gap is especially pronounced in Southeast Asia, where restrictive migration regimes, limited pathways to citizenship, and prolonged legal precarity profoundly shape migrants' life chances. At the theoretical level, segmented assimilation theory has mainly been developed in Western countries and has not been widely applied to societies where migrants face long-term legal insecurity and lack access to citizenship.

Addressing these empirical and theoretical gaps, this study examines the settlement intentions of working-age second-generation migrants from Myanmar in Thailand through the lens of segmented assimilation theory. The study draws on systematic thematic analysis of in-depth narrative interviews with 20 participants representing diverse educational pathways across Myanmar, migrant, and Thai schooling systems.

Findings reveal that settlement intentions are multiple and non-linear rather than oriented toward permanent incorporation in Thailand. Despite high levels of cultural and social assimilation, long-term settlement plans remain constrained by legal precarity and uneven economic incorporation. Educational attainment, parental background, and place-based opportunity structures interact to produce divergent, segmented pathways of incorporation. These results highlight the decisive role of legal contexts and migration experiences in shaping second-generation trajectories within non-citizenship regimes.

Keywords: assimilation, Myanmar migrants in Thailand, qualitative interview, second-generation migrants, settlement intentions

* Ph.D. candidate, College of Population Studies, Chulalongkorn University

† Associate Professor, College of Population Studies, Chulalongkorn University

จังหวะของการมีบุตรและแนวทางการสร้างครอบครัวภายใต้ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง: กรณีศึกษาประชากรที่มีภูมิหลังเป็นแรงงานข้ามชาติในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

กฤตศรัณย์ วุฒิชยาคม*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้สำรวจจังหวะของการมีบุตรและแนวทางการสร้างครอบครัวในกลุ่มประชากรที่มีภูมิหลังเป็นแรงงานข้ามชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเจริญพันธุ์ที่ถูกหล่อหลอมภายใต้เงื่อนไขของข้อจำกัดเชิงโครงสร้างเป็นหลัก เนื่องจากวรรณกรรมที่มีอยู่มักเน้นถึงกระบวนการปรับตัวเข้ากับบรรทัดฐานของประเทศปลายทางและอิทธิพลของการขัดเกลาทางสังคมในวัยเด็ก แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักต่อความหลากหลายของภูมิหลังกลุ่มประชากรที่เป็นแรงงานข้ามชาติ และบทบาทของความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างในกระบวนการปรับตัวดังกล่าว

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีภูมิหลังเป็นแรงงานข้ามชาติจำนวน 18 คน โดยจำแนกการวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มที่เติบโตในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มที่มีประสบการณ์ชีวิตวัยเด็กแบบข้ามชาติ (transnational childhoods) ซึ่งรวมถึงการย้ายถิ่นกลับไปยังประเทศต้นทาง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความปรารถนาในการมีบุตรของทั้งสองกลุ่มยังคงสอดคล้องกับบรรทัดฐานในประเทศไทย โดยเฉพาะความคาดหวังที่จะชะลอการมีบุตรและความสำคัญของความพร้อมทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงความผูกพันต่อประเทศไทยและมีความตั้งใจที่จะตั้งถิ่นฐานในระยะยาว และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสมรสและการมีบุตร อย่างไรก็ตามความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุม กลับเป็นทั้งแรงจูงใจหลักและอุปสรรคสำคัญในการตัดสินใจมีบุตร โดยบุคคลที่พำนักในไทยอย่างต่อเนื่องมีแนวโน้มที่จะมีเส้นทางชีวิตที่มั่นคงและมีวิถีการสร้างครอบครัวที่ชัดเจนกว่า ในขณะที่ผู้มีภูมิหลังแบบข้ามชาติต้องเผชิญกับเส้นทางชีวิตที่แตกแยกและความไม่แน่นอนที่สูงกว่า ส่งผลให้การมีบุตรต้องล่าช้าหรือถูกจำกัด การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการปรับตัวด้านการเจริญพันธุ์นั้นไม่ได้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันแต่มีการแบ่งลำดับชั้นพฤติกรรมการเจริญพันธุ์ไม่ได้สะท้อนเพียงการบรรจบกันทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ถูกหล่อหลอมโดยปฏิสัมพันธ์การขัดเกลาทางสังคม ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง และโอกาสในชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกัน ข้อค้นพบเหล่านี้ช่วยเติมเต็มงานวิจัยด้านการเจริญพันธุ์ของแรงงานข้ามชาติโดยการชี้ให้เห็นความหลากหลายภายในกลุ่มและความสำคัญของความเหลื่อมล้ำในชีวิตที่มีผลต่อผลลัพธ์ด้านการสืบพันธุ์

คำสำคัญ: การเจริญพันธุ์ของแรงงานข้ามชาติ, จังหวะการมีบุตร, ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง, การปรับตัว, กรุงเทพมหานคร

* นักศึกษาปริญญาตรี คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Fertility Timing and Family Formation Under Structural Constraints: Evidence from Migrant-Origin Populations in the Bangkok Metropolitan Region

Abstract

This study examines fertility timing and family formation strategies among migrant-origin populations in the Bangkok Metropolitan Region, with particular attention to how reproductive behavior is shaped under conditions of structural constraint. While existing literature has emphasized processes of adaptation to destination norms and the enduring influence of early-life socialization, less attention has been paid to the heterogeneity of migrant-origin backgrounds and the role of structural inequalities in mediating these processes.

Drawing on qualitative in-depth interviews with 18 migrant-origin individuals, the analysis distinguishes between those continuously raised in Thailand and those who experienced transnational childhoods involving return migration to their country of origin. The findings indicate that fertility aspirations across both groups remain broadly aligned with prevailing norms in Thailand, particularly the expectation of delayed childbearing and the importance of economic readiness.

The results suggest that most participants demonstrate an attachment to Thailand and a desire for long-term settlement, alongside positive attitudes toward marriage and childbearing. However, economic stability and access to comprehensive social welfare serve as both primary motivators and significant barriers to childbearing decisions. Individuals with continuous residence in Thailand tend to exhibit more stable life-course trajectories and clearer pathways to family formation, whereas those with transnational backgrounds face more fragmented trajectories and greater uncertainty, resulting in delayed or constrained fertility. The study demonstrates that fertility adaptation is not uniform but stratified. Rather than reflecting purely cultural convergence, fertility behavior is shaped by the interaction between socialization, structural constraints, and unequal life chances. These findings contribute to migrant fertility research by highlighting within-group heterogeneity and the importance of life-course inequalities in shaping reproductive outcomes.

Keyword: migrant fertility, fertility timing, structural constraints, life-course, adaptation, Bangkok

สมาคมนักประชากรไทย

THAI POPULATION ASSOCIATION

ความเป็นมา

สมาคมนักประชากรไทย เป็นองค์กรซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มนักวิชาการและผู้ที่มีสนใจปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปริมาณ คุณภาพ การกระจายตัวของประชากร ทั้งชุมชนในเมืองและในชนบท สมาคมจดทะเบียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2524 (หมายเลขทะเบียน จ.1791) ปัจจุบันประกอบไปด้วยสมาชิกจากสถาบันทางวิชาการ และหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ทำงานด้านประชากรและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้สมาคมนักประชากรไทยจะเป็นแหล่งกลางสำหรับการติดต่อของบุคคลในวงการประชากรแล้วยังเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกและตอบสนองนโยบายของรัฐ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม และเผยแพร่ความเจริญก้าวหน้าในวิชาประชากรศาสตร์ โดยร่วมมือกับสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ในรูปของการวิจัยที่สมาชิกของสมาคมมีส่วนร่วม
2. เพื่อเสนอแนวทางการวางแผนและการพัฒนาประเทศโดยสมาคมได้สนับสนุนให้มีการศึกษาและวิจัยด้านประชากร รวมทั้งการใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงานในกิจกรรมทางวิชาการระหว่างผู้ที่อยู่ในสถาบันทางวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ในรูปของการสัมมนา การปรึกษาทางวิชาการ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในกลุ่มสมาชิก

อดีตนายกสมาคม

ศ.ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์
ศ.ดร.อภิชาติ จำรัสฤทธิ์วงศ์
ศ.ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล
รศ.ดร.สุรียพร พันธุ์
ศ.ดร.วิราภรณ์ โพธิศิริ

ศ.ดร.เทียนฉาย กิระนันท์
ศ.ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน
ศ.ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ
ศ.ดร.ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์

การบริหาร

ปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2568-2571) สมาคมนักประชากรไทยดำเนินงานโดยคณะกรรมการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลต่างๆ ดังต่อไปนี้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน	ที่ปรึกษา
2. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล	ที่ปรึกษา
3. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์	ที่ปรึกษา
4. รศ.ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์	นายกสมาคม
5. ผศ.ดร.รักษนก คชานุกาล	อุปนายกคนที่ 1
6. รศ.ดร.อัลญาม์ สมุห์เสนีโต	อุปนายกคนที่ 2
7. ศ.ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ	กรรมการ
8. ศ.ดร.ดุขฎิ์ อายุวัฒน์	กรรมการ
9. รศ.ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย	กรรมการ
10. รศ.ดร.อารี จำปากลาง	กรรมการ
11. รศ.ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร	กรรมการ
12. รศ.ดร.ปิยวัฒน์ เกตุวงศา	กรรมการ
13. ผศ.ดร.ชฎาธาร โอษฐ์ศีศ	กรรมการ
14. รศ.ดร.รัตติยา ภูละออ	กรรมการและประชาสัมพันธ์
15. ผศ.ดร.ธนาชนนท์ บัวทอง	กรรมการและนายทะเบียน
16. ศ.ดร.ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์	กรรมการและสารนิยกร
17. ศ.ดร.สุรีย์พร พันพื้ง	กรรมการและเหรัญญิก
18. รศ.ดร.ศุทธิดา ชนวนวัน	กรรมการและเลขาธิการสมาคม

กิจกรรมของสมาคม

การประชุมวิชาการ

สมาคมจัดประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดการประชุมเป็นเวลา 1 – 2 วัน ในอดีต มีการประชุมประมาณสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ทำให้การประชุมประจำปี 2563 ต้องเลื่อนออกไป คณะกรรมการบริหารของสมาคมจึงมีมติให้เปลี่ยนกำหนดการจัดประชุมใหม่โดยให้มีขึ้นในเดือนเมษายน ของทุกปีแทน โดยเริ่มครั้งแรกในปี 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และเผยแพร่วิชาการด้านประชากรศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการและการวิจัย ในการประชุมดังกล่าวประกอบด้วยปาฐกถาพิเศษ และการนำเสนอบทความและผลงานวิจัย

สถานที่ติดต่อ:

สมาคมนักประชากรไทย

อาคารสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาลายา พุทธมณฑล

นครปฐม 73170

โทร. 0 2441 0201 – 4

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการอ่านและให้ ข้อเสนอแนะผลงานวิจัยในเอกสารประกอบการประชุม

รายนามคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการอ่านและให้ข้อเสนอแนะผลงานวิจัยในเอกสารประกอบการประชุม
วิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2569 มีดังต่อไปนี้

- 1) ศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี อายุวัฒน์
- 2) ศาสตราจารย์ ดร. ปัทมา วาฬพจนางค์
- 3) ศาสตราจารย์ ดร. วิราภรณ์ โพธิศิริ
- 4) ศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์พร พันพื้ง
- 5) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์
- 6) รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ตั้งชลทิพย์
- 7) รองศาสตราจารย์ ดร. จงจิตต์ ฤทธิรงค์
- 8) รองศาสตราจารย์ ดร. ชญานิศวรรค์ โคโนะ
- 9) รองศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร กาญจนกิจสกุล
- 10) รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล แจ่มจันทร์
- 11) รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรณรงค์ สกุลศรี
- 12) รองศาสตราจารย์ ดร. นพ. ตะวันชัย จิระประมุขพิทักษ์
- 13) รองศาสตราจารย์ ดร. ปัทพร สุคนธมาน
- 14) รองศาสตราจารย์ ดร. ภูเบศร์ สมุทรจักร
- 15) รองศาสตราจารย์ ดร. มาร์ก เจ็ลแคร์
- 16) รองศาสตราจารย์ ดร. ยศ อมรกิจวิภัย
- 17) รองศาสตราจารย์ ดร. รัตติยา ภูละออ
- 18) รองศาสตราจารย์ ดร. วิมลทิพย์ มุกสิกพันธ์
- 19) รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีเมือง พลังฤทธิ์
- 20) รองศาสตราจารย์ ดร. ศุทธิดา ขนวนวัน
- 21) รองศาสตราจารย์ ดร. สิรินทร์ยา พูลเกิด
- 22) รองศาสตราจารย์ ดร. สุดารัตน์ มุสิกวงค์
- 23) รองศาสตราจารย์ ดร. สุธรรม นันทมงคลชัย
- 24) รองศาสตราจารย์ ดร. ชัลฎาณณ์ สมุห์เสณีโต
- 25) รองศาสตราจารย์ ดร. อารี จำปากลาย
- 26) รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัยทิพย์ เจ็ยวิวรรณกุล
- 27) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กม. รัตนา เพชรสีทอง

- 28) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกวรรณ ตั้งจิตนุสรณ์
- 29) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกวรรณ ธราวรรณ
- 30) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชฎาธาร ไชยศรีศ
- 31) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฏพล อ่วมประดิษฐ์
- 32) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุสิตา พึ่งสำราญ
- 33) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนานนท์ บัวทอง
- 34) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชราภรณ์ เลี้ยงรื่นรมย์
- 35) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พจนา หันจางสิทธิ์
- 36) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาลี สันภูวรรณ
- 37) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สักกรินทร์ นิยมศิลป์
- 38) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาวิตรี ทยานศิลป์
- 39) อาจารย์ ดร. จุฑาภรณ์ อัมระपाल
- 40) อาจารย์ ดร. ตรีภักดิ์ ฮวน ดั่ง
- 41) อาจารย์ ดร. นรา ชำคม
- 42) อาจารย์ ดร. พัชพล ยุกตะทัต
- 43) อาจารย์ ดร. อรวรรณ ประสิทธิ์ศิริผล

สมาคมประชากรไทย
THAI POPULATION ASSOCIATION
